

Archeologienota Buizingen Henri Devedeleerstraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Julie HAGEN

12-4-2019

Titel: Archeologienota Buizingen Henri Devedeleerstraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Julie Hagen

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2019A320

Intern projectnummer: 2019.018

Locatiegegevens: Vlaams-Brabant, Buizingen (Halle), Henri Devedeleerstraat-Paul Turcksinstraat 2

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 142702,81 en Y: 158912,87; X: 142803,60 en Y: 159032,91

Oppervlakte plangebied: 7321m²

Kadastergegevens: Halle, afdeling 4 Buizingen, Sectie A, percelen 162F³ en 163X⁴ (zie figuur 6)

Topografische kaart: zie figuur 4 en 5

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Julie Hagen (assistent-archeoloog) en Kurt Meurice (contactpersoon initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 12/04/2019

© Acke & Bracke bvba, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANEDE WERKEN	9
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	10
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	10
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	12
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	14
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	16
2.4. HISTORISCHE SITUERING	18
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	25
3. SYNTHESE	27
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	27
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	28
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	29
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	30
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	31
4. SAMENVATTING	33
5. BIBLIOGRAFIE	36
6. BIJLAGES	37

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Buizingen Henri Devedeleerstraat (provincie Vlaams-Brabant), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

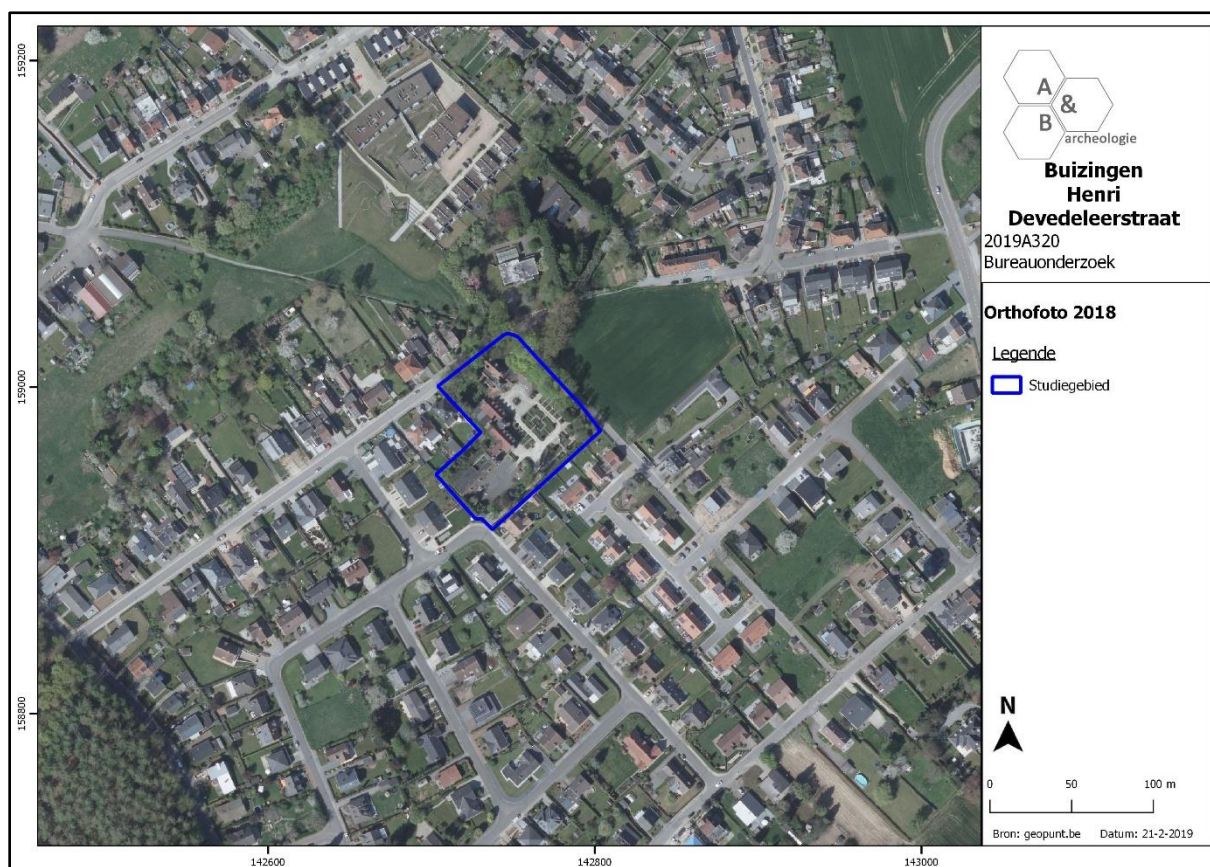
1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

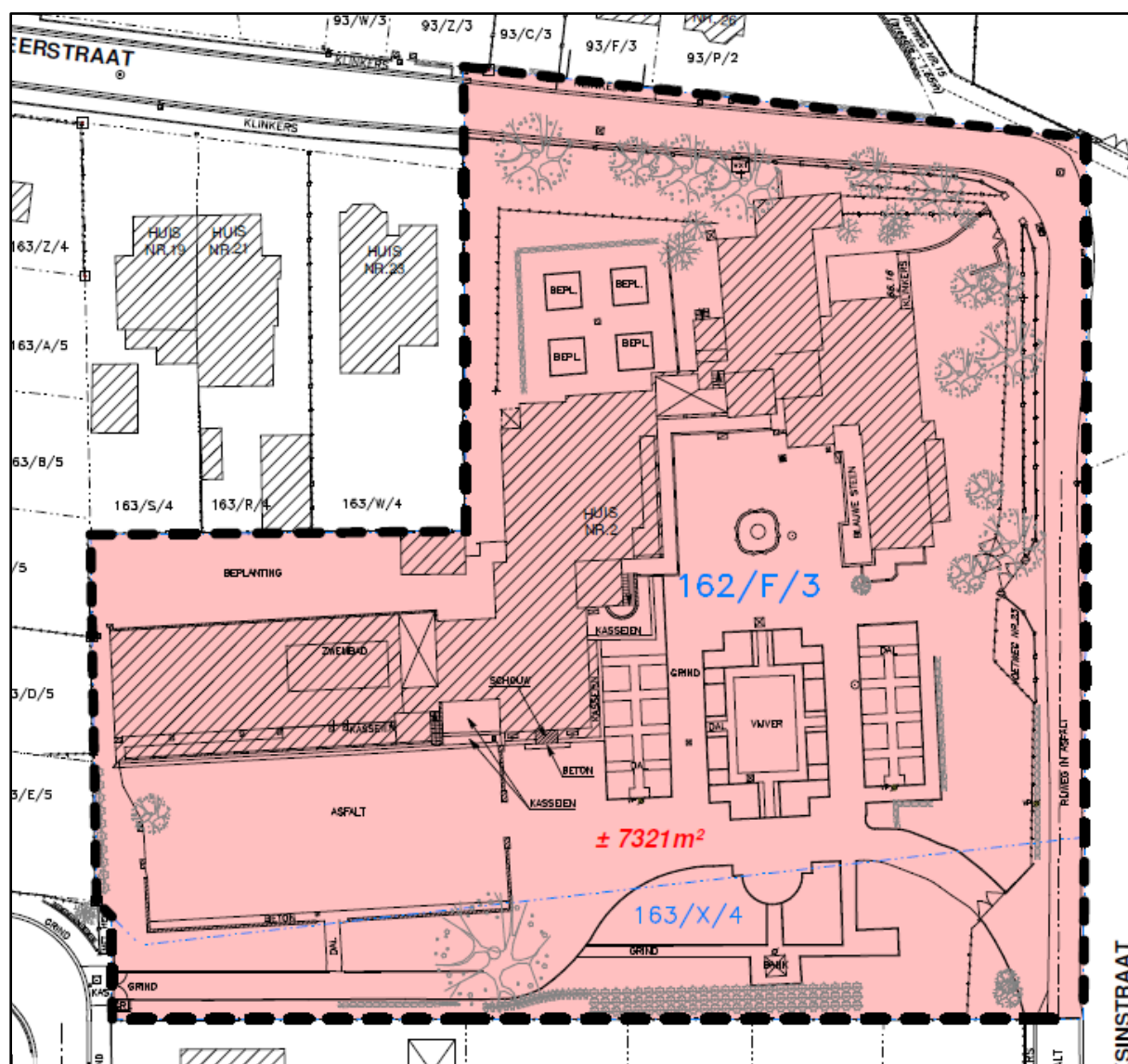
2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein, 7321m² groot, heeft een geblokte L-vorm. Het wordt in het noordwesten begrensd door de Henri Devedeleerstraat, in het noordoosten door de Paul Turcksinstraat. Op het plangebied bevindt zich het zgn. Goudkasteeltje, bestaande uit diverse gebouwwolumes, een siertuin en verhardingen. Het geheel is grotendeels omringd door bomen en struiken.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).

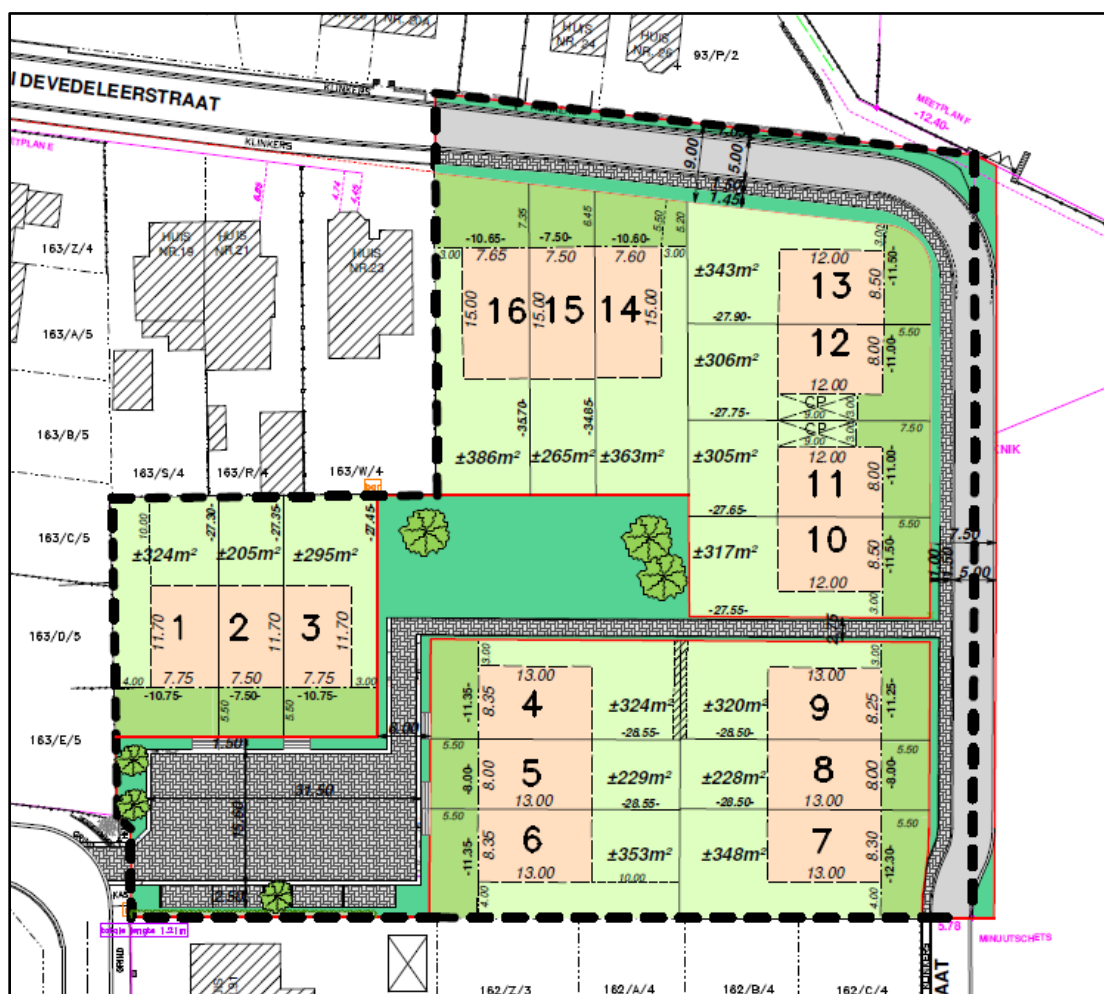
Figuur 2 Plan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

2.2. Geplande werken

Het ontwerpplan is te vinden in de bijlage, een uitsnede wordt hieronder weergegeven.

De huidige inrichting van het terrein wordt volledig verwijderd: de gebouwen worden afgebroken, de begroeiing wordt gerooid en de verharding wordt opgebroken. Vervolgens wordt het terrein bouwrijp gemaakt en verkaveld in 16 loten voor halfopen en gesloten bebouwing. Op alle loten wordt een bouwzone, een voor- en een achtertuin voorzien, bij loten 11 en 12 komt er een carport opzij van de woning. Centraal op het plangebied komt een nieuwe weg te liggen, die zal aansluiten op de Paul Turcksinstraat en in de zuidwestelijke hoek van het terrein zal uitlopen in een plein/parkeerzone. Loten 1 tot en 6 zijn te bereiken via deze nieuwe weg, loten 7 tot en met 13 zijn gericht op de Paul Turcksinstraat, en loten 14, 15 en 16 sluiten aan op de Henri Devedeleerstraat. Onder de nieuwe weg en in de voortuinen komen de nutsleidingen te liggen. Centraal wordt een groenzone ingericht.

Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het plangebied: afbraakwerken, rooien, het bouwrijp maken van het terrein, bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen en van de interne weg, funderingswerken, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en de groenzone. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

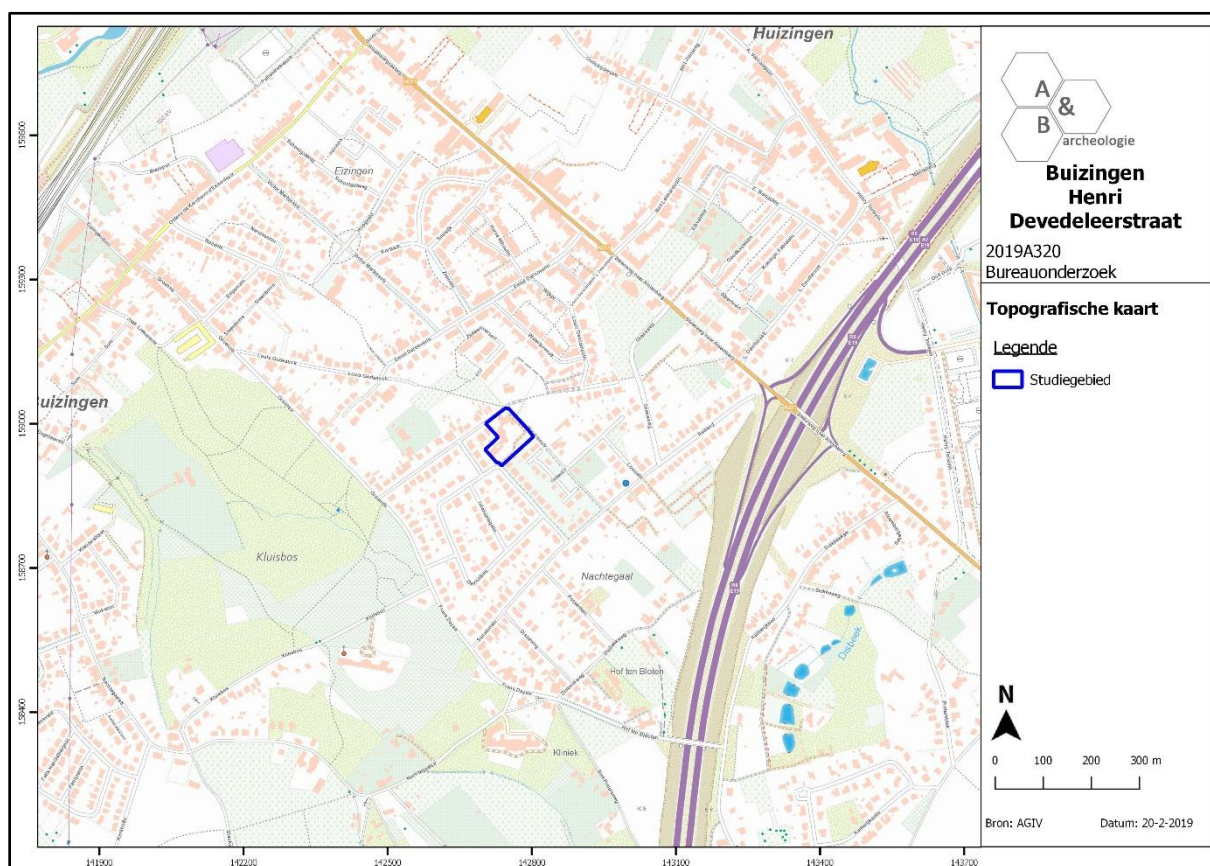

Figuur 3 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

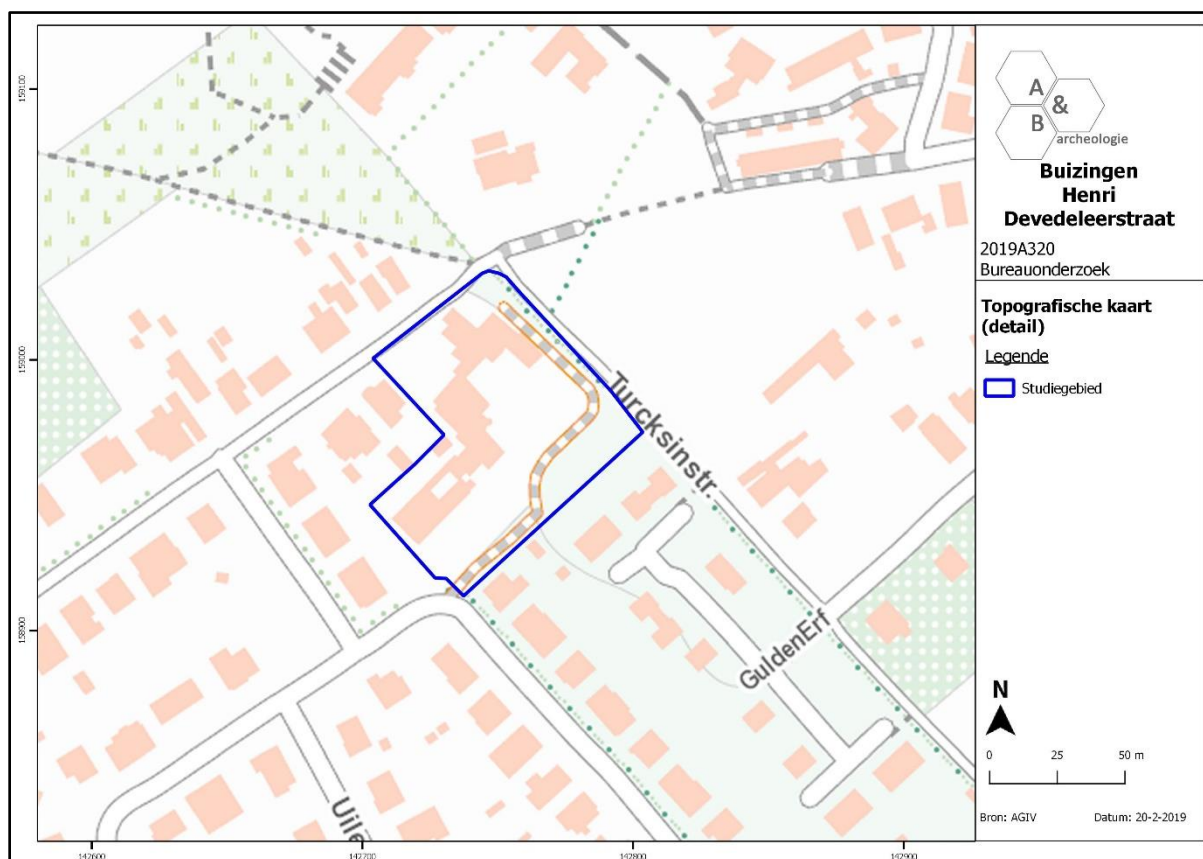
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

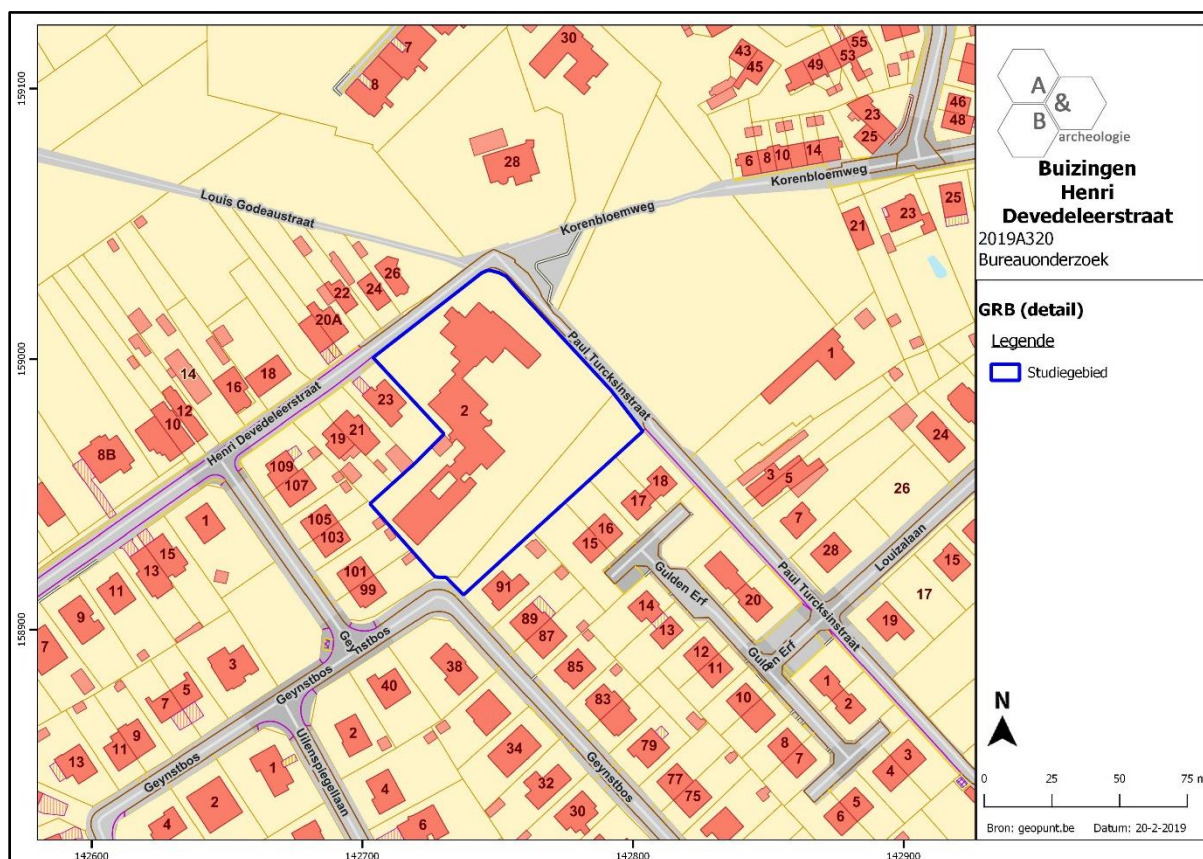
Buizingen is een deelgemeente van Halle, dat daarnaast ook nog Lembeek als deelgemeente kent. Het bevindt zich ten zuidwesten van Brussel, aan de grens met het Waalse gewest. Het grondgebied van Halle wordt van zuid naar noord doorsneden door de Zenne, een spoorlijn en de E19. Buizingen ligt ten noordoosten van de stad Halle en grenst verder aan Beersel in het oosten, Lembeek in het zuiden, Halle in het westen en Sint-Pieters-Leeuw in het noorden. Het plangebied bevindt zich in het noordoosten van Buizingen, ca. 1,1km ten oosten van de dorpskerk. Zo'n 500m ten oosten van het plangebied bevindt zich de E19 en de afrit naar Halle/verbinding met de E429. De ruimere omgeving rond het plangebied is zo goed als volledig verkaveld, wel zijn er aan de overzijde van de Henri Devedeleerstraat en van de Paul Turcksinstraat nog enkele kleine landbouwpercelen aanwezig. Beide straten zijn lokale, smalle verkeersassen. In het zuidoosten en het zuidwesten wordt het plangebied begrensd door tuinen van naastgelegen woningen. Tussen de kern van Buizingen en de verkavelde gronden in de omgeving van het plangebied is het Kluisbos gelegen. Op de bodemgebruiksaan van 2001 staat het plangebied voornamelijk aangeduid als 'Akkerbouw', met enkele kleine delen 'Andere bebouwing' en 'Weiland', wat niet overeenkomt met het huidige gebruik.

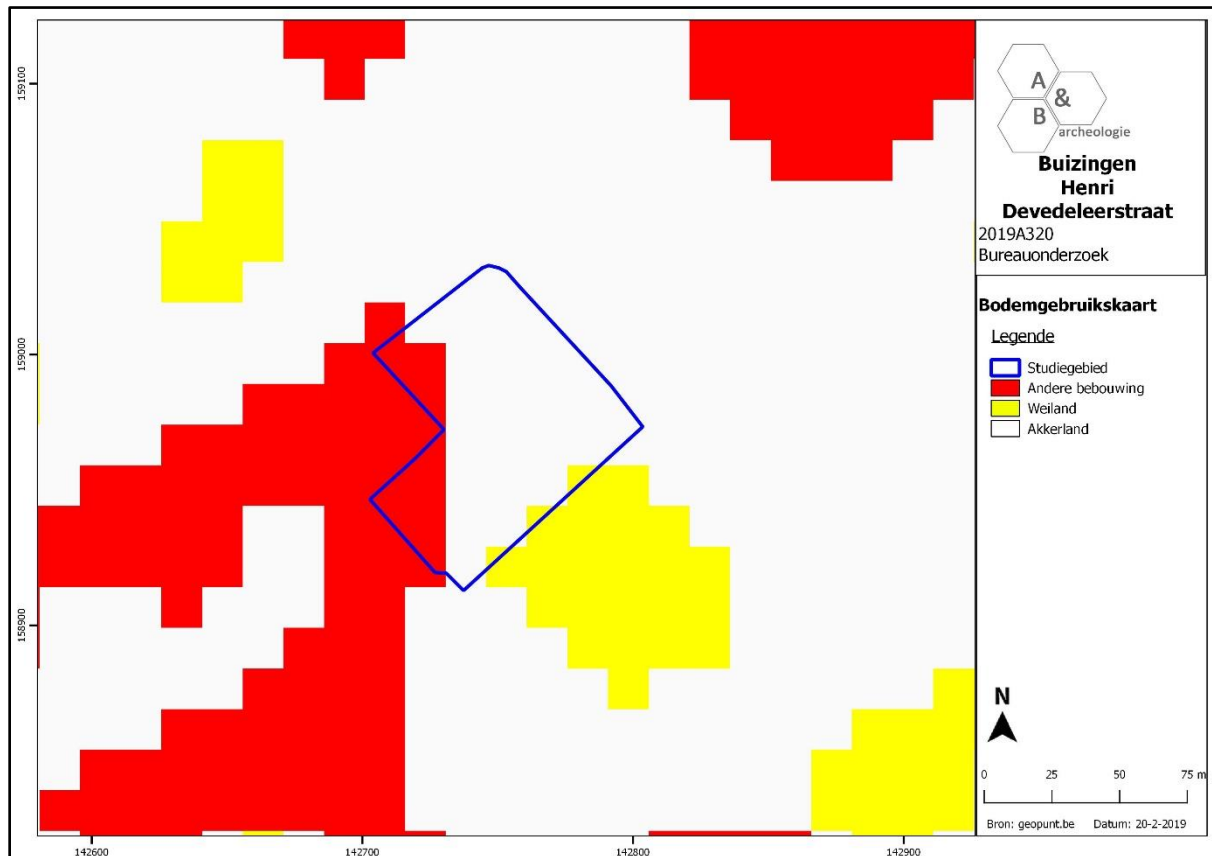
Figuur 4 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 5 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

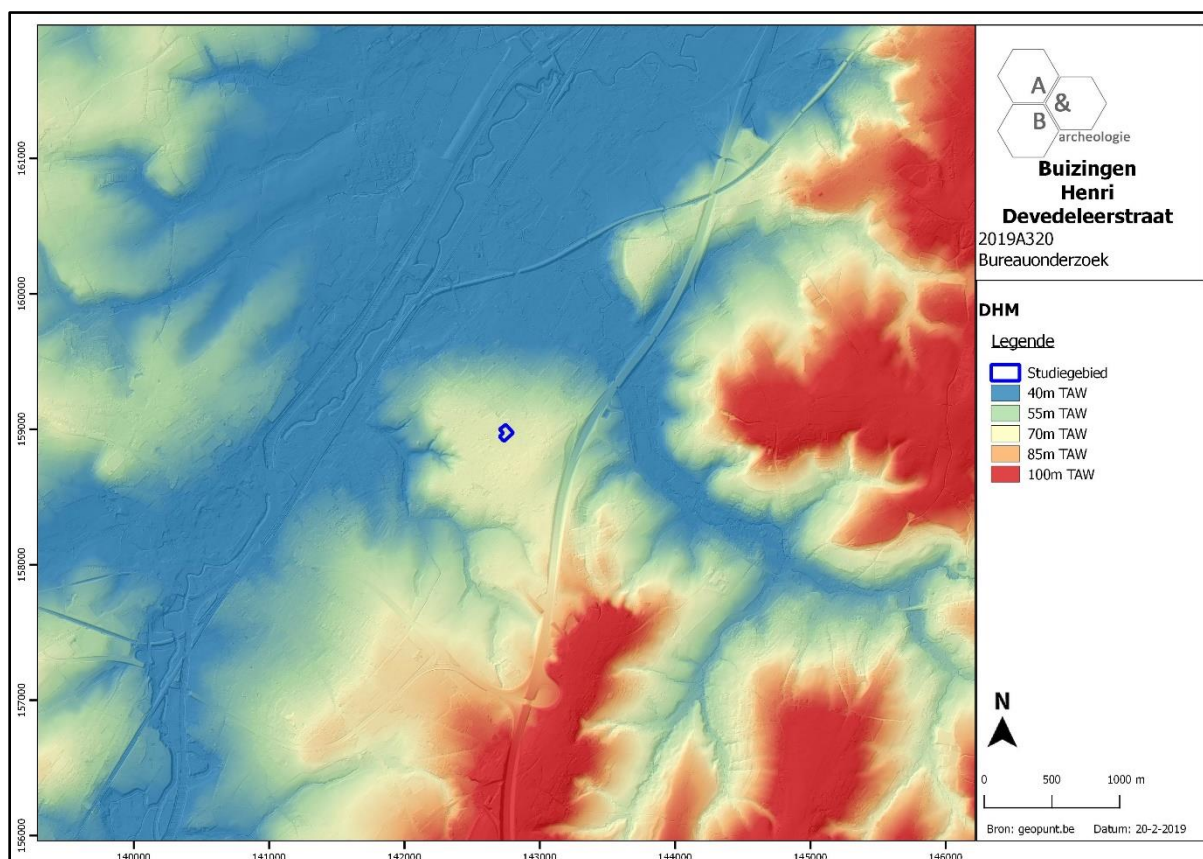
Figuur 6 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

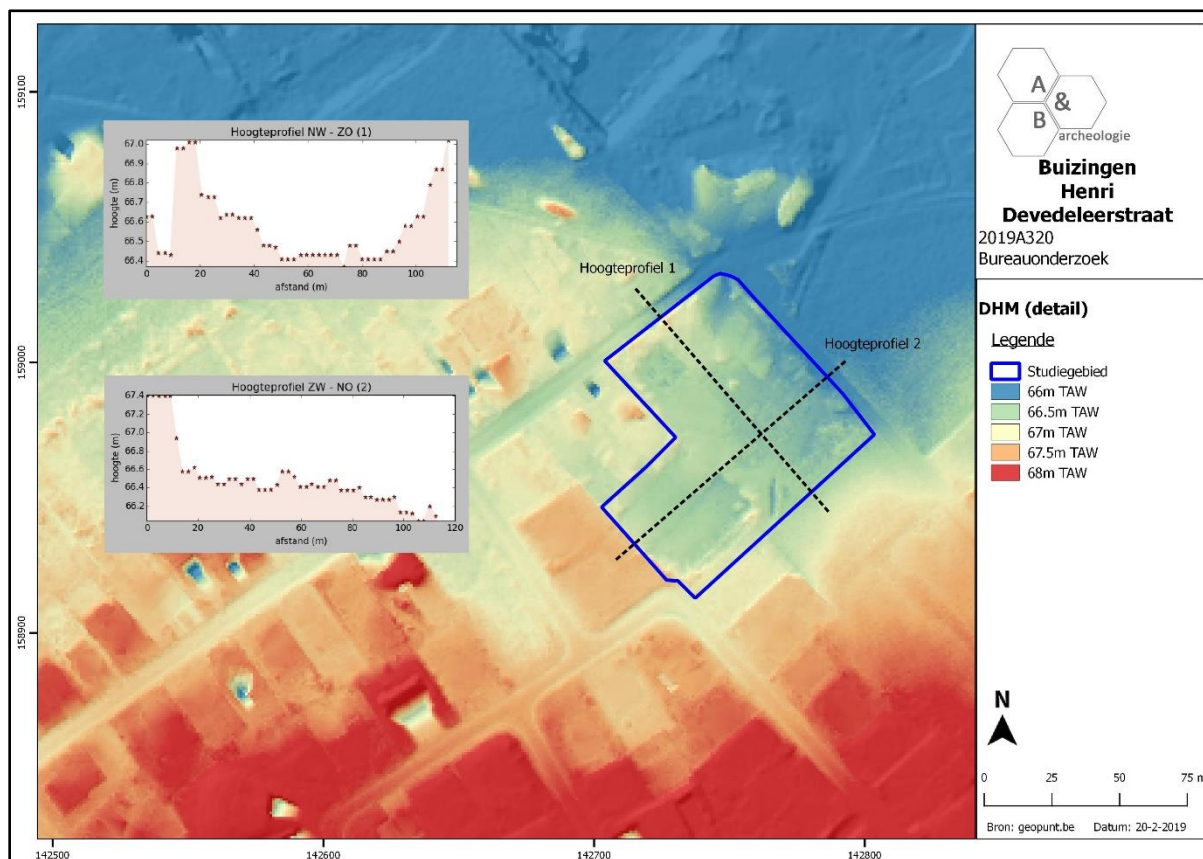
Figuur 7 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

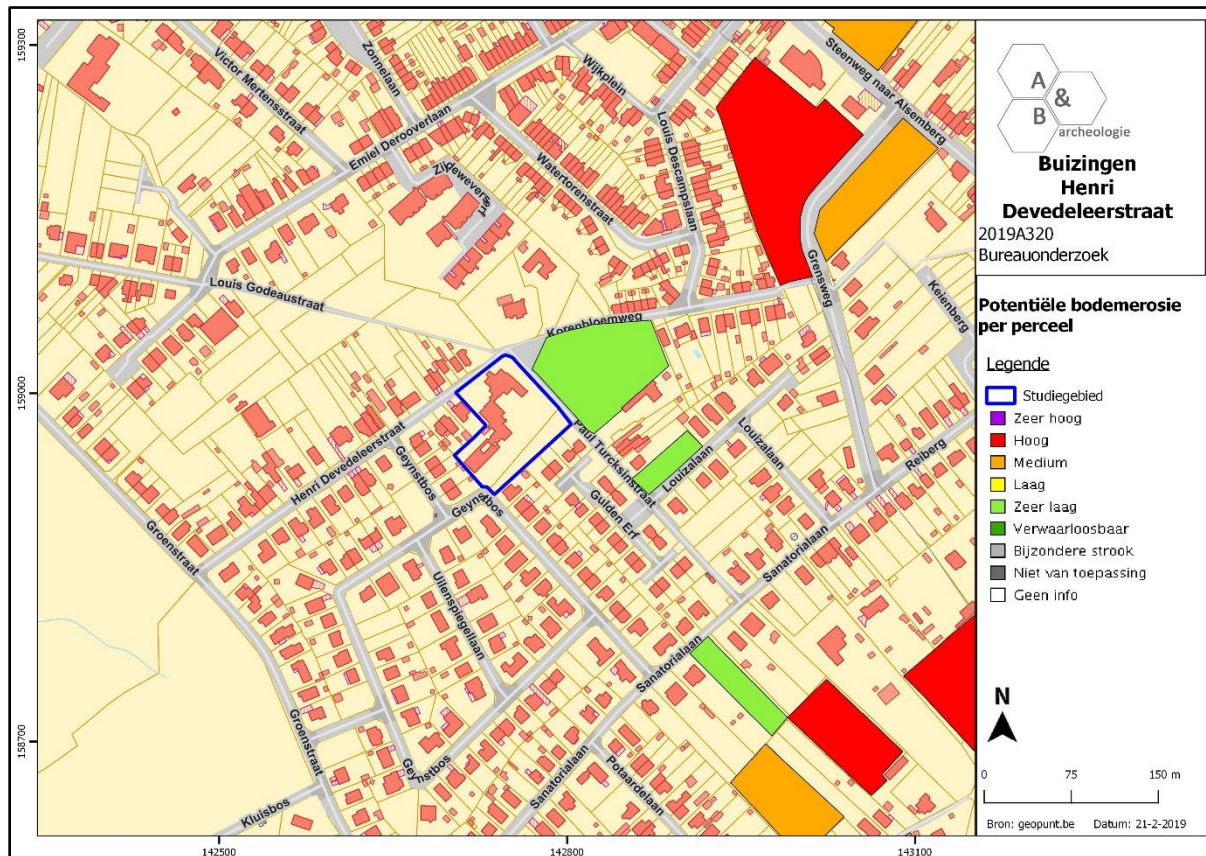
Het plangebied is gelegen in een sterk golvend landschap, met hoge heuveltoppen die worden afgeboord door diep insnijdende rivierdalletjes. Ten westen bevindt zich de Zennevallei. Het plangebied is gelegen op een noordwest-zuidoost georiënteerde rug die boven deze vallei uittorent en in het zuiden begrensd wordt door de vallei van de Kleine Beek, een zijstroom van de Zenne. Deze Kleine Beek loopt zo'n 700 à 800m ten (zuid)westen van het terrein. Op siteniveau toont het digitale hoogtemodel dat de gronden ten noordoosten, aan de overzijde van de Paul Turcksinstraat, duidelijk lager zijn gelegen dan het plangebied. De gronden ten westen en zuiden zijn dan weer hoger gelegen. Het maaiveld van het plangebied daalt licht van west (+66,60m TAW) naar oost (+66,20m TAW). Op de bodemerosiekaart uit 2016 is het plangebied niet gekarteerd, maar het landbouwperceel ten oosten kent een zeer lage erosiegraad. Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het plangebied niet ingekleurd, wat aangeeft dat er geen info beschikbaar is.

Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

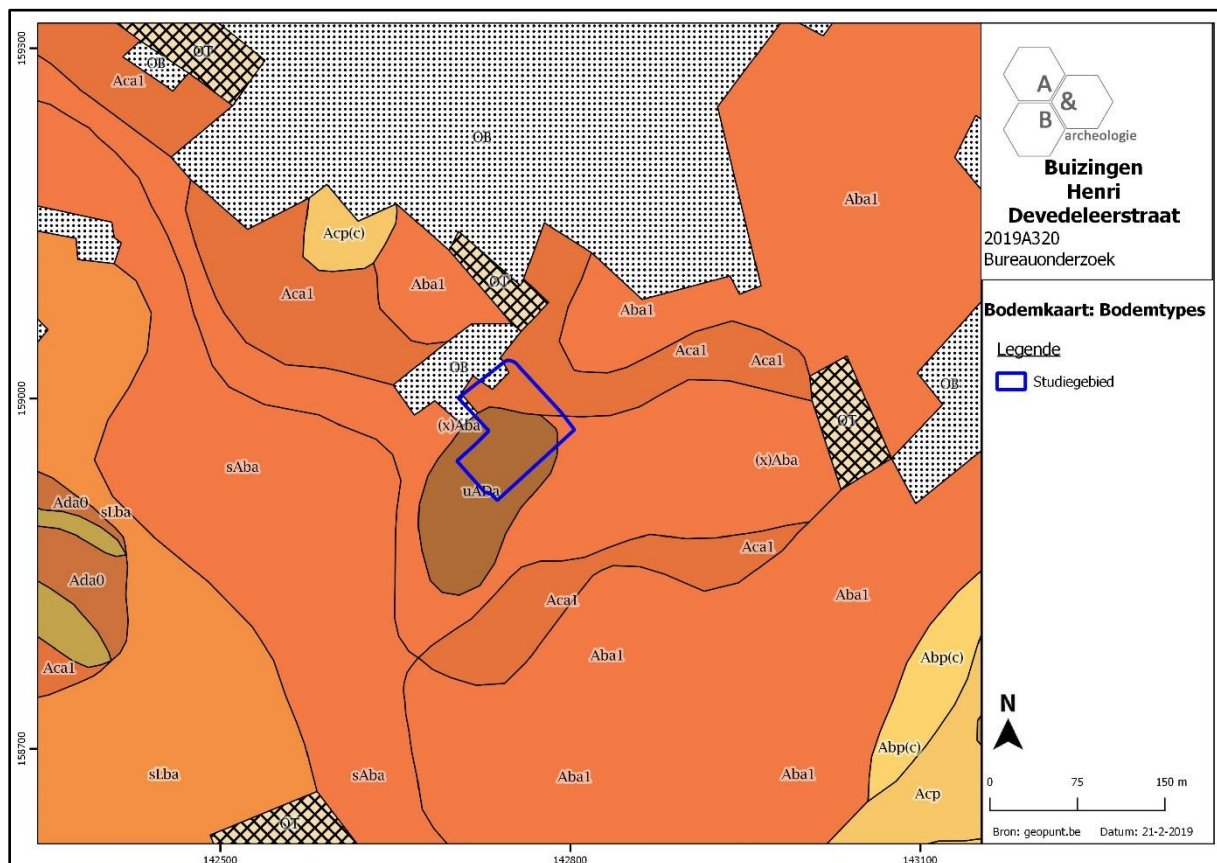
Figuur 10 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Op de bodemkaart wordt diverse bodemsoorten weergegeven op het plangebied:

- uADa in het zuiden: matig droge tot matig natte leembodem met textuur B horizont, met klei op geringe diepte (ondieper dan 75cm). Deze gronden vertonen een bruingrijze bovengrond. Op de contactzone met de textuur B worden duidelijke roestvlekken waargenomen. De basiskleur van de textuur B is bruin met okerkleurige gleyverschijnselen; dieper in de Bt treft men grijsachtige vlekken aan, zeer dikwijls komen (Fe, Mn) concreties voor. Deze gronden worden aangetroffen in gesloten terreindepressies met gebrekkige afwatering. Ze komen ook voor op de lagere kant van de terreinhellingen, soms op kleiontsluitingen en zijn nat tijdens de winter en het voorjaar. Volgens de ligging in het reliëf onderscheidt men gronden met tijdelijke opgehouden watertafel op een minder doorlatend substraat, die soms te droog worden in de zomer, en gronden met permanente grondwatertafel die voldoende fris blijven.
- Aca1 in het noorden: matig droge leembodem met textuur B horizont, met dunne A-horizont (< 40cm). Deze matig droge leemgronden vertonen een gleyhorizont op matige diepte. De Acao gronden zijn niet geërodeerd en komen voor op de brede plateaus of zwakke hellingen. De meer geërodeerde Aca1 gronden komen voor op hellingen of in de nabijheid van Tertiaire ontsluitingen, waar zich dan ook een substraat kan manifesteren.

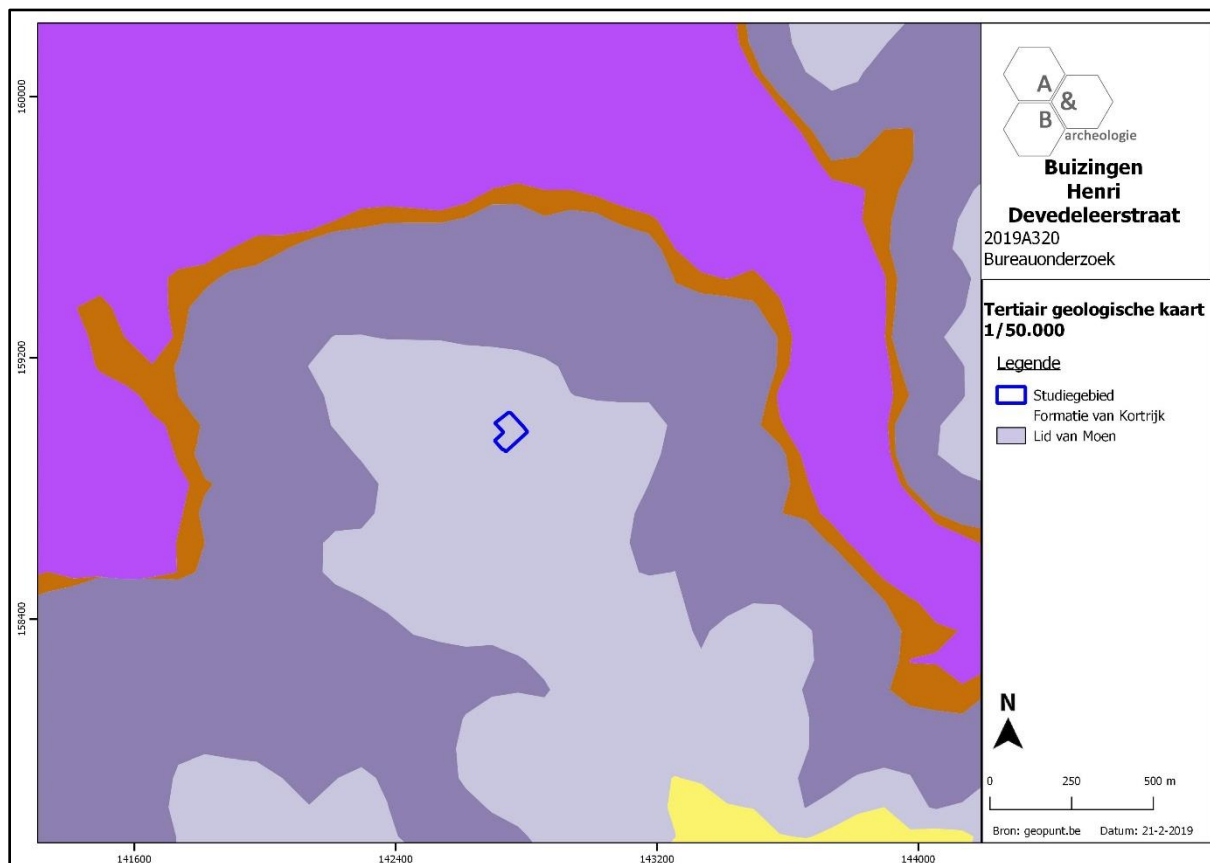
- (x)Aba in het uiterste oosten: droge leembodem met textuur B horizont, met een onbepaald substraat beginnend op matige diepte (80 tot 125cm). De serie Aba ontwikkeld in het Pleistocene loessdek vertoont onder de A horizont een aan klei en sesquioxiden aangerijkte textuur B horizont. De bouwvoor is een donkerbruin, homogeen humushoudend leem. De Bt is bruin zwaar leem (gemiddelde 20% klei) met meestal goed ontwikkelde polyedrische structuur en kleihuidjes (coatings). Naar onder toe neemt het kleigehalte sterk af en verdwijnt de structuur geleidelijk terwijl de kleur geelbruin wordt. Bij de substraatseries begint een steenachtig zand, klei- of klei-zandsubstraat op geringe of matige diepte. De bodems vertonen geen watergebrek en geen wateroverlast dank zij de gunstige drainage en het hoog waterbergend vermogen. Substraatseries zijn evenwel gevoeliger voor droogte, te meer daar ze dikwijls op hellingen met snelle oppervlakkige ontwatering liggen
- In het noordwesten is een stukje ingekleurd als OB (kunstmatige gronden). Oorspronkelijk zal op de OB gronden waarschijnlijk ook een matig droge leembodem met textuur B horizont aanwezig zijn geweest.

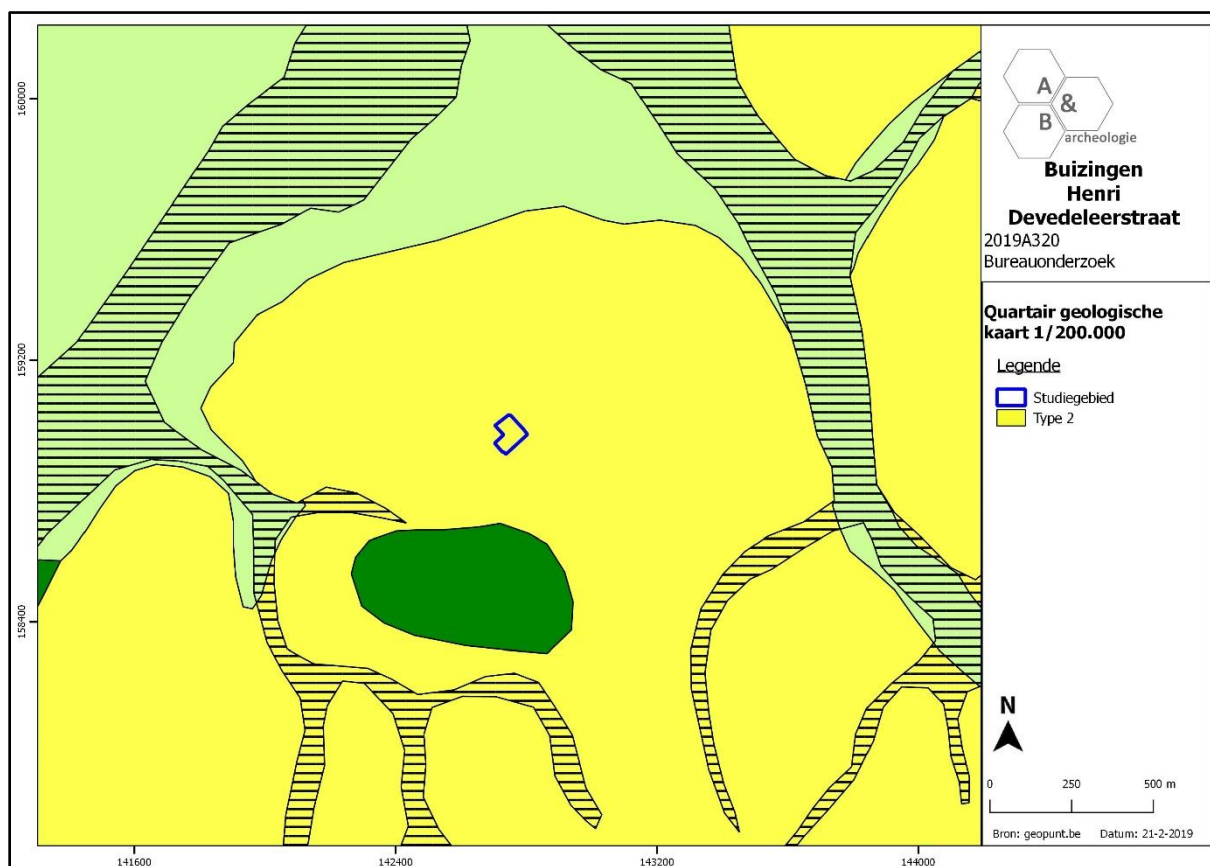
Figuur 11 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

2.3.4. Geologische situering

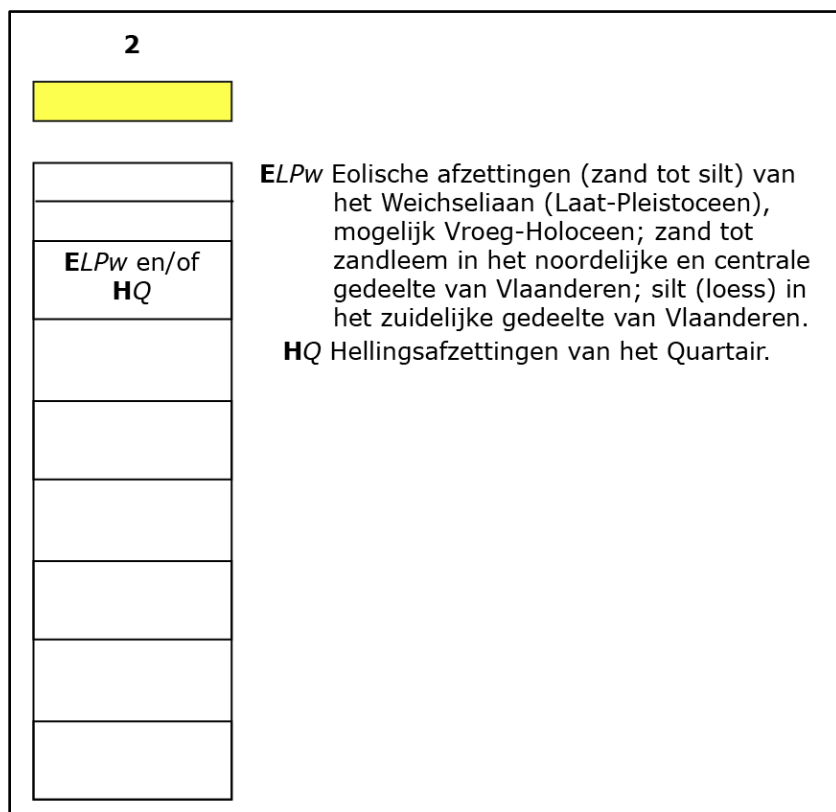
De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Kortrijk, Lid van Moen: grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen; Nummulites planulatus. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 2: geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (2). De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 12 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 13 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

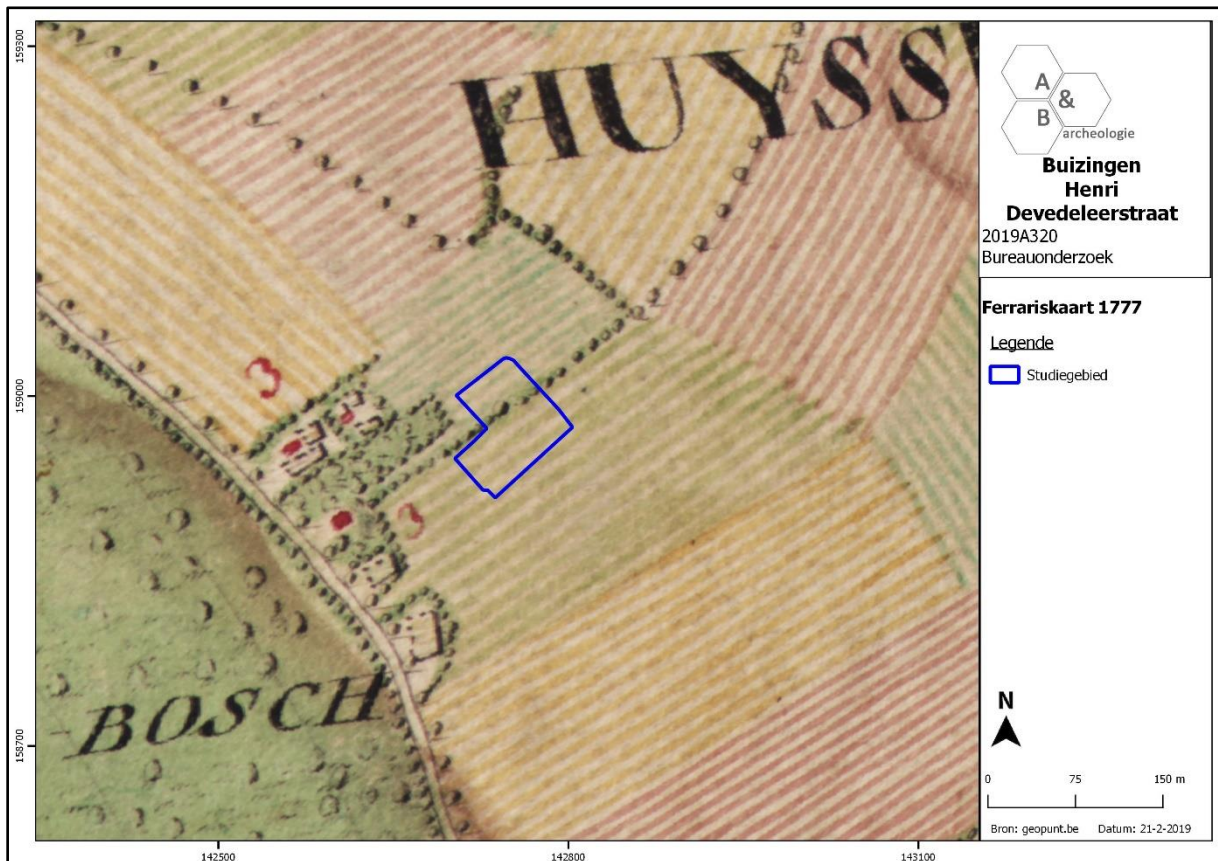
Figuur 14 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering

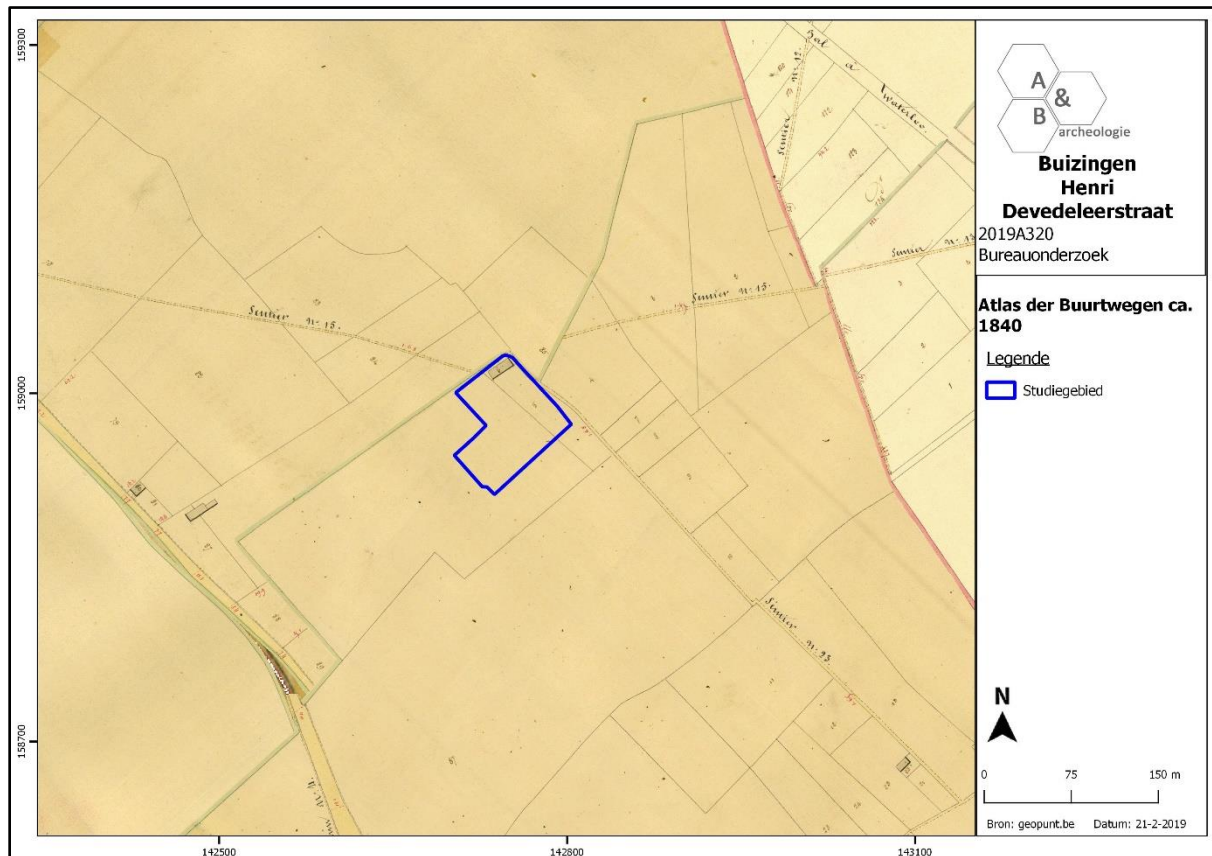
Over de algemene geschiedenis van Buizingen is niet zo veel informatie voorhanden, en voor het plangebied is dit ook minder relevant gezien de ligging veraf van de dorpskern. Buizingen was steeds een dunbevolkte gemeente met een kleine dorpskern, beheerst door een middeleeuwse burcht met bijhorende kapel die tevens dienstdeed als parochiekerk. Afgaande op de Ferrariskaart van ca. 1777 is het plangebied op dat moment gelegen in een zeer landelijke omgeving, op ruime afstand van de dichtstbij gelegen, kleine dorpskernen van Buizingen (ten westen) en Eizingen (ten noordwesten) langsheen de Zenne en van Huizingen in het oosten. Het Kluisbos tussen Buizingen en het plangebied is duidelijk weergegeven. Het plangebied zelf bevindt zich ter hoogte van een uitgestrekt landbouwgebied gelegen tussen dit bos, Eizingen en Huizingen. Tussen het Kluisbos en het plangebied zijn verspreid enkele gebouwen aanwezig langsheen de bosrand. Het plangebied zelf is onbebouwd, in gebruik als landbouwgrond en te situeren aan het kruispunt van 2 bomenrijen. Op de 19de-eeuwse kaarten is te zien dat een noordwest-zuidoost georiënteerde bomenrij eigenlijk een veldwegel is die ter hoogte van de huidige Paul Turcksinstraat loopt. Op de Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is in de noordelijke hoek van het terrein een noordoost-zuidwest georiënteerd gebouwvolume afgebeeld, en 3 veldwegels leiden hier naartoe: de huidige Paul Turcksinstraat, het vervolg van deze veldweg in noordwestelijke richting (= de huidige Louis Godeauststraat) en een veldweg die naar het noordoosten leidt (= de huidige Korenbloemweg). Op de iets latere Poppkaart wordt het gebouw gesitueerd op 2 langwerpige noordwest-zuidoost georiënteerde percelen, het is onduidelijk of het gebouw zelf ook uit 2 aparte volumes bestaat. De rest van het terrein is onbebouwd. Op de Vandermaelenkaart wordt opnieuw 1 gebouw op een voor de rest onbebouwd terrein weergegeven. Op de topografische kaart van 1865 worden 2 gebouwvolumes weergegeven: aan de zuidwestelijke hoek van het bestaande gebouw is een bijkomend noordwest-zuidoost georiënteerd volume te zien, dwars op het oudere gebouw dus. Een voorloper van de huidige Henri Devedeleerstraat wordt op deze kaart voor het eerst weergegeven. Op de latere topografische kaarten is eenzelfde situatie te zien. Belangrijk om op te merken is dat op de topografische kaart van 1924-1948 diverse 'briqueteries' worden aangeduid in de onmiddellijke omgeving van het plangebied; in de letterlijke zin van het woord zijn dit steenbakkerijen, maar het kan ook gaan om kleiontginningen als grondstof voor de steenbakkerijen. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige inrichting reeds aanwezig, het is echter niet uit te maken of (delen van) de 19de-eeuwse gebouwvolumes opgenomen zijn in de huidige gebouwen. Het oudste, noordoost-zuidwest georiënteerd gebouwvolume is op heden in ieder geval niet meer bewaard. In 1971 strekte het domein van het Goudkasteeltje zich veel verder uit naar het zuidoosten, hier was tot ca. 2013 een parkgebied aanwezig, nadien werd het verkaveld. De gronden ten zuidwesten van het plangebied waren al sinds 1971 klaar voor verkaveling. De toename van de bewoning in de omgeving in de 20ste en begin 21ste eeuw is goed te volgen op de kaarten en luchtfoto's.

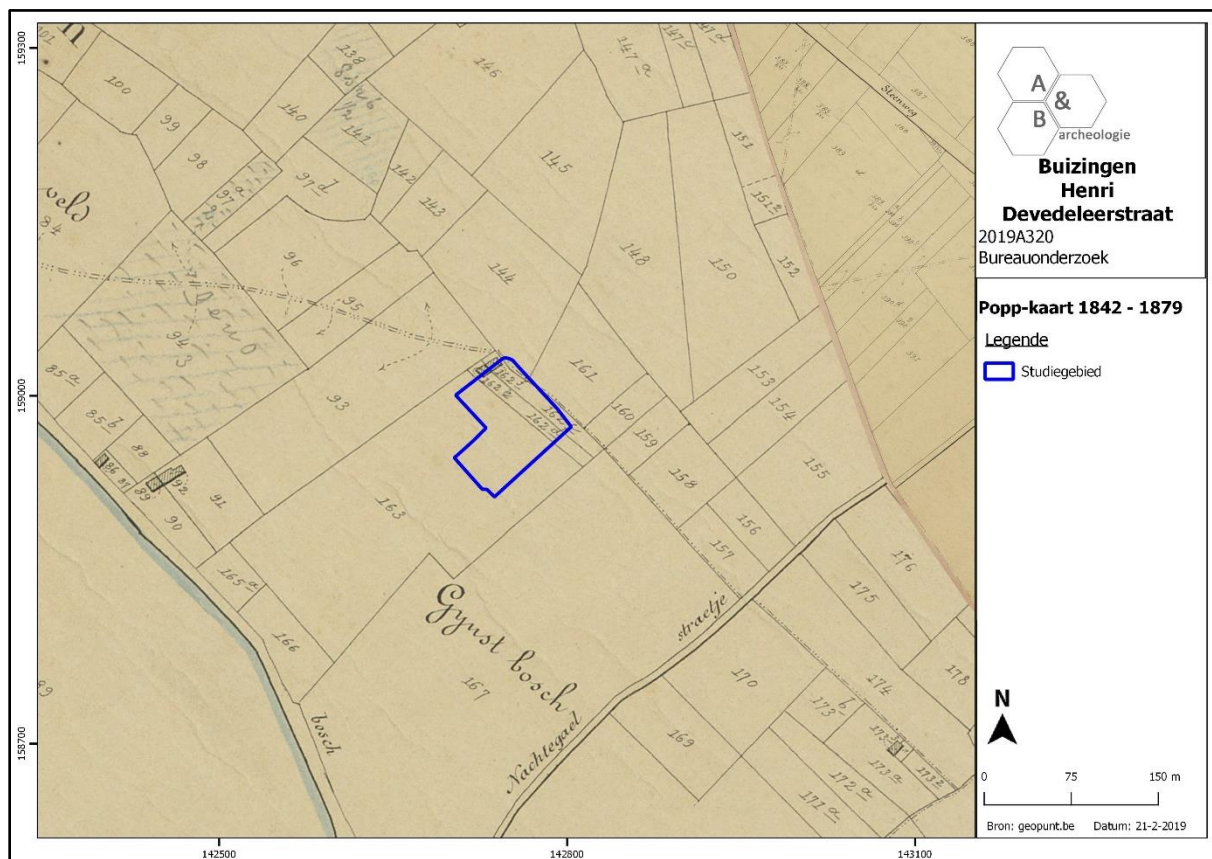
Figuur 15 Benaderende situering van het plangebied op de Ferrariskaart (ca. 1777) (bron: geopunt.be).

Figuur 16 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied. De projectie moet iets naar het noordoosten opschuiven (bron: geopunt.be).

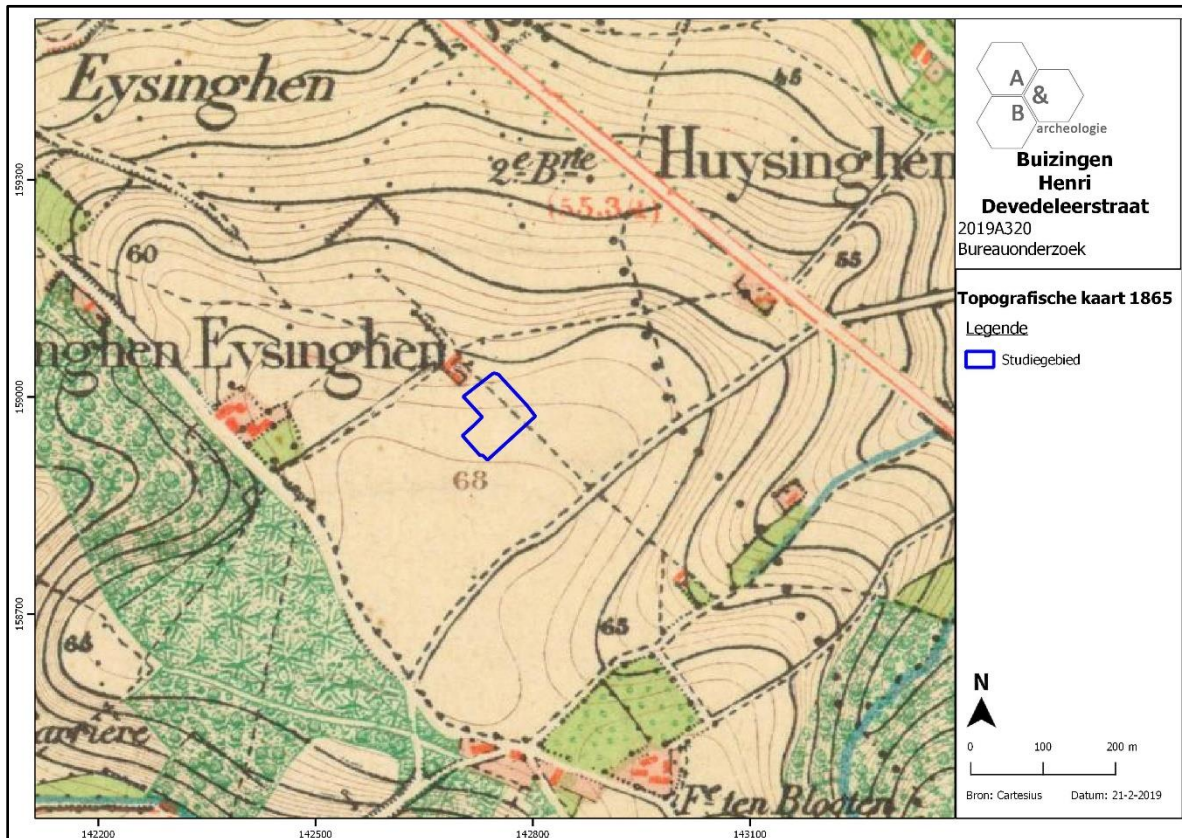
Figuur 17 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

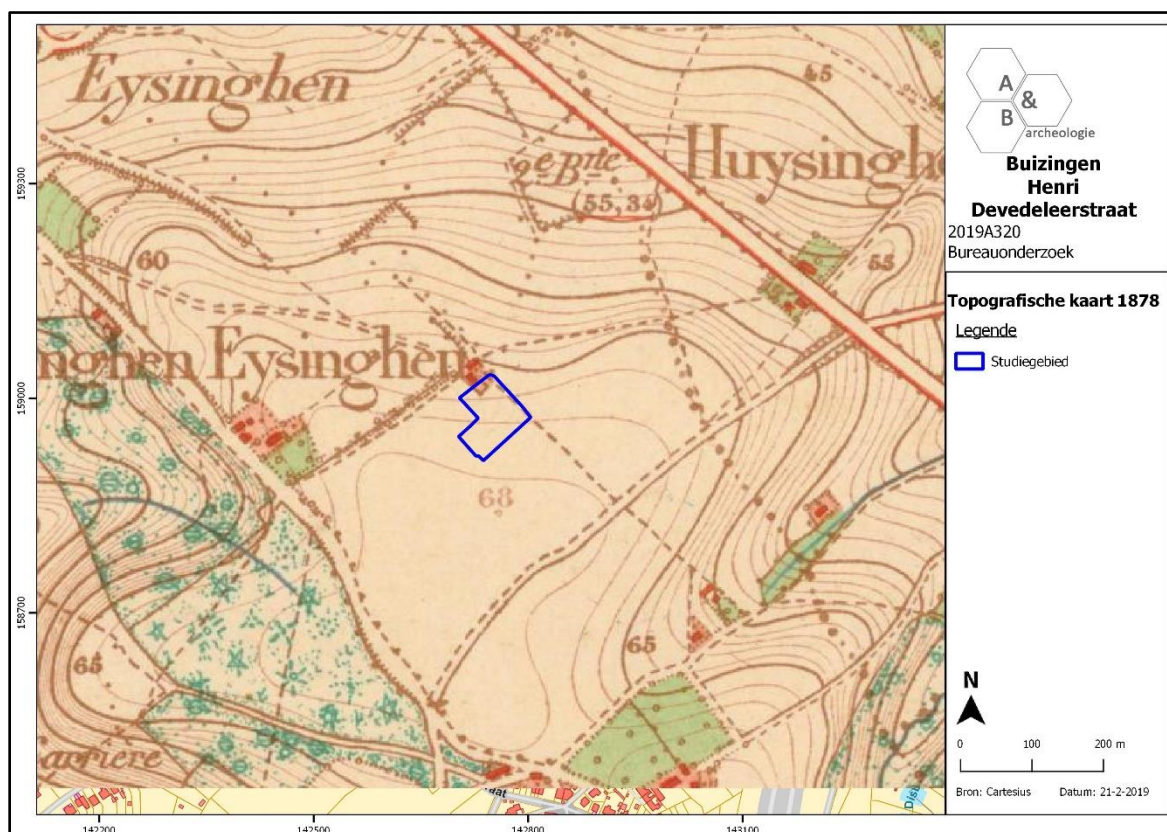
Figuur 18 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).

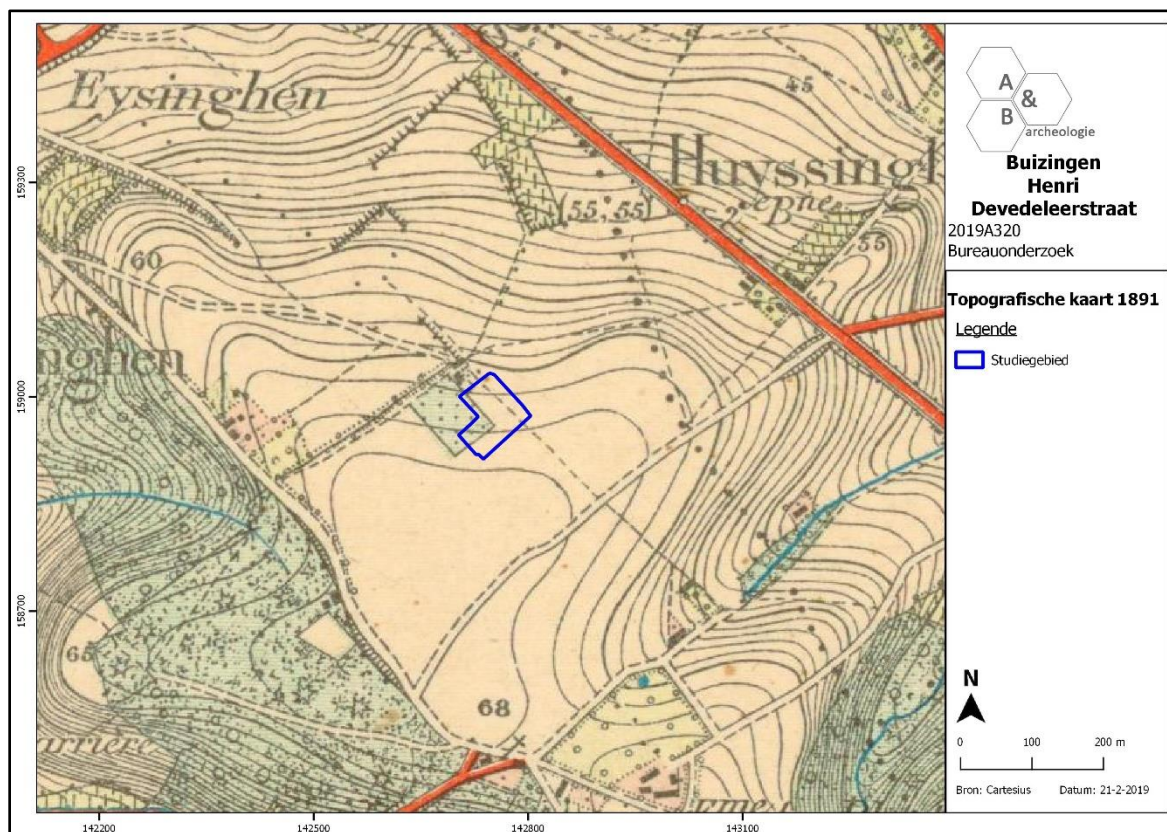
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

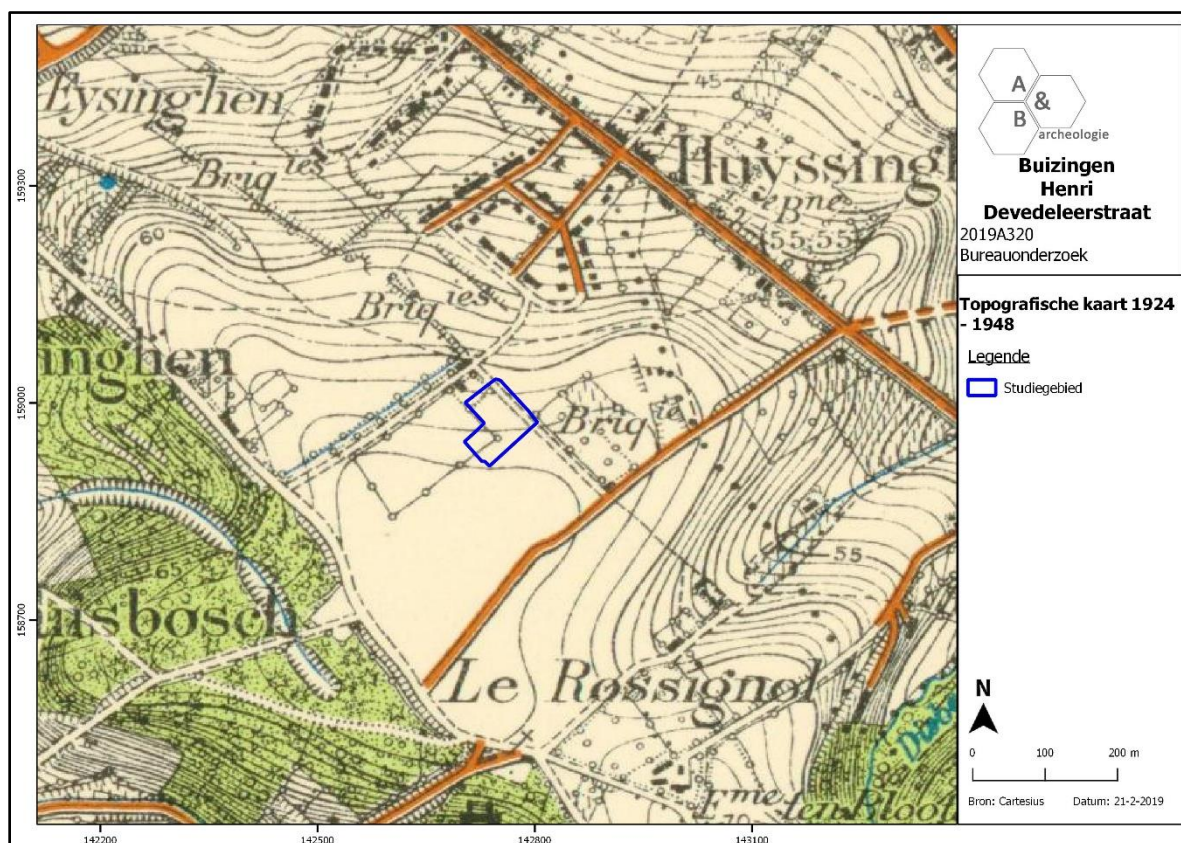
Figuur 20 Uitsnede uit de topografische kaart van 1865 (bron: cartesius.be en NGI). De projectie moet wat naar het noordwesten opschuiven.

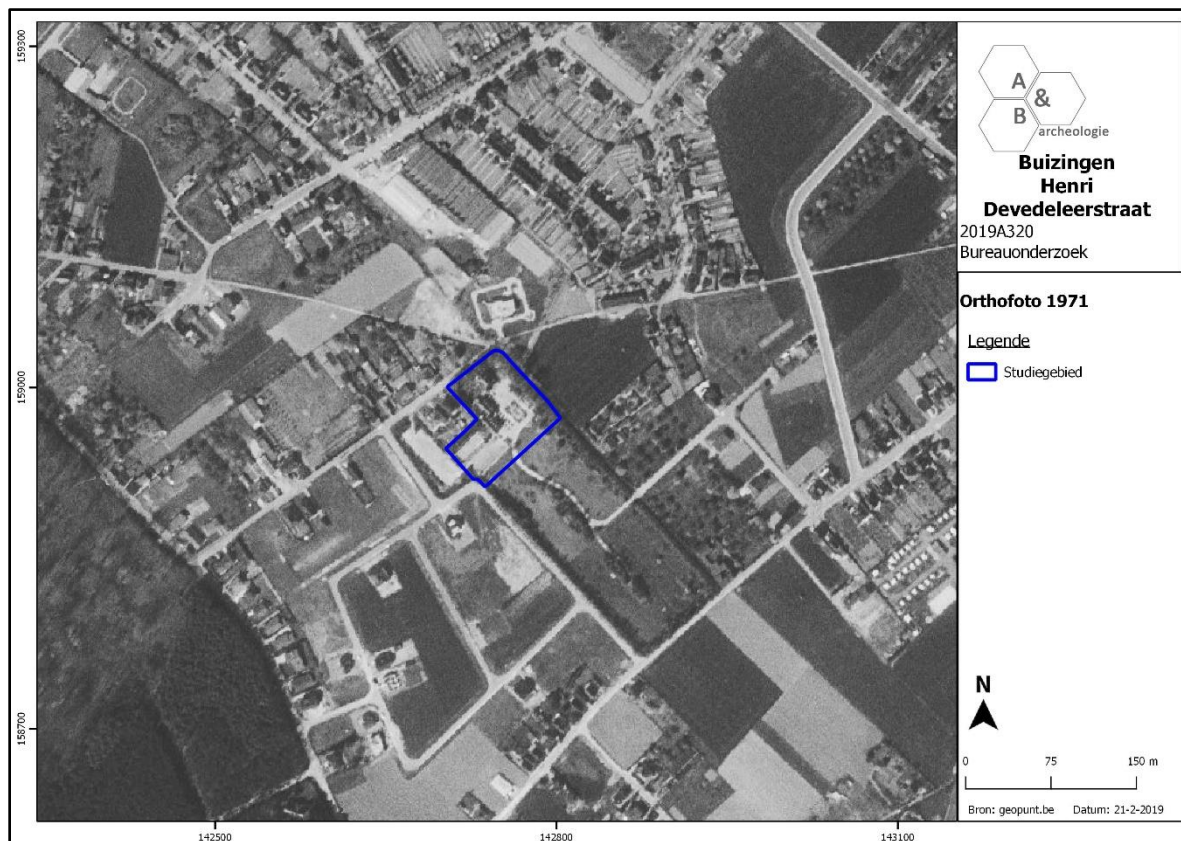
Figuur 21 Uitsnede uit de topografische kaart van 1878 (bron: cartesius.be en NGI). De projectie moet wat naar het noordwesten opschuiven.

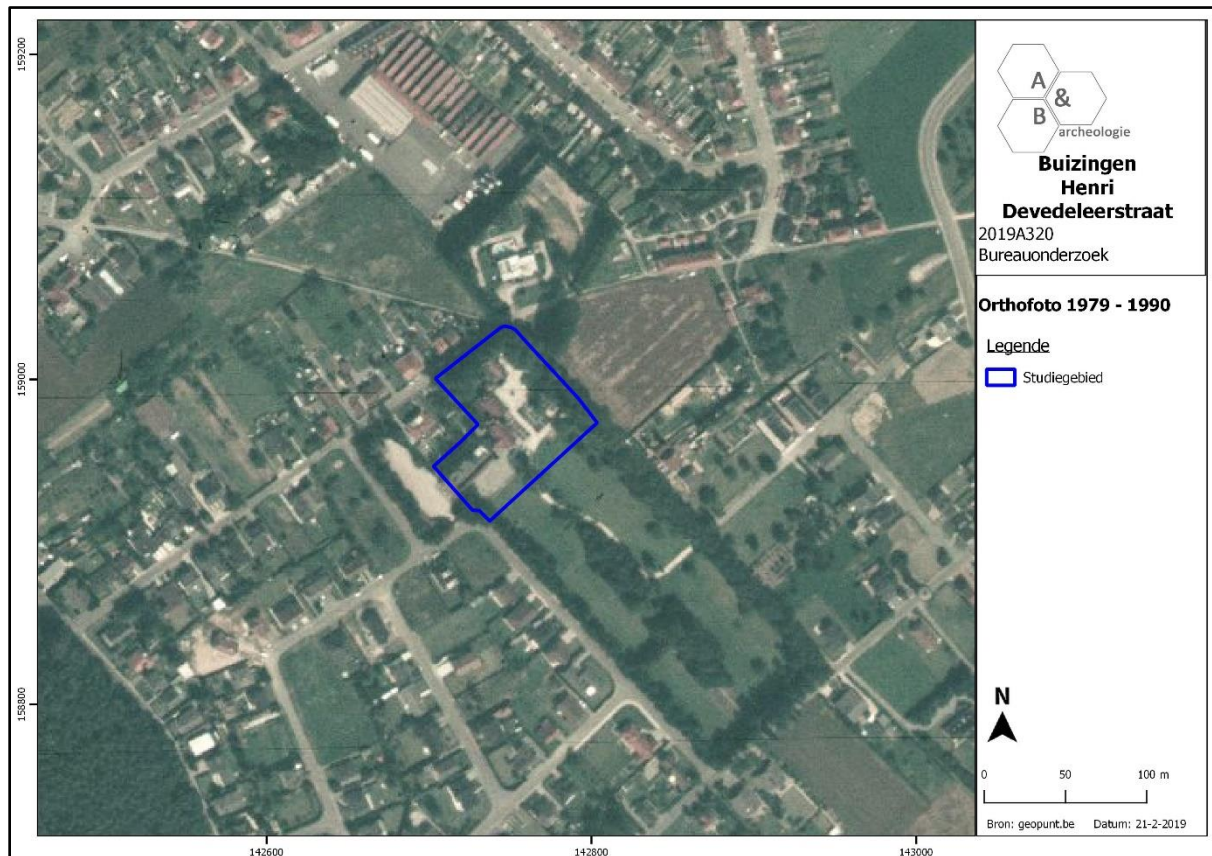
Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1891 (bron: cartesius.be en NGI). De projectie moet wat naar het noordwesten opschuiven.

Figuur 23 Uitsnede uit de topografische kaart van 1924-1948 (bron: cartesius.be en NGI). De projectie moet wat naar het noordwesten opschuiven.

Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

Op de Centrale Archeologische Inventaris worden diverse sites aangegeven in de omgeving van het plangebied.

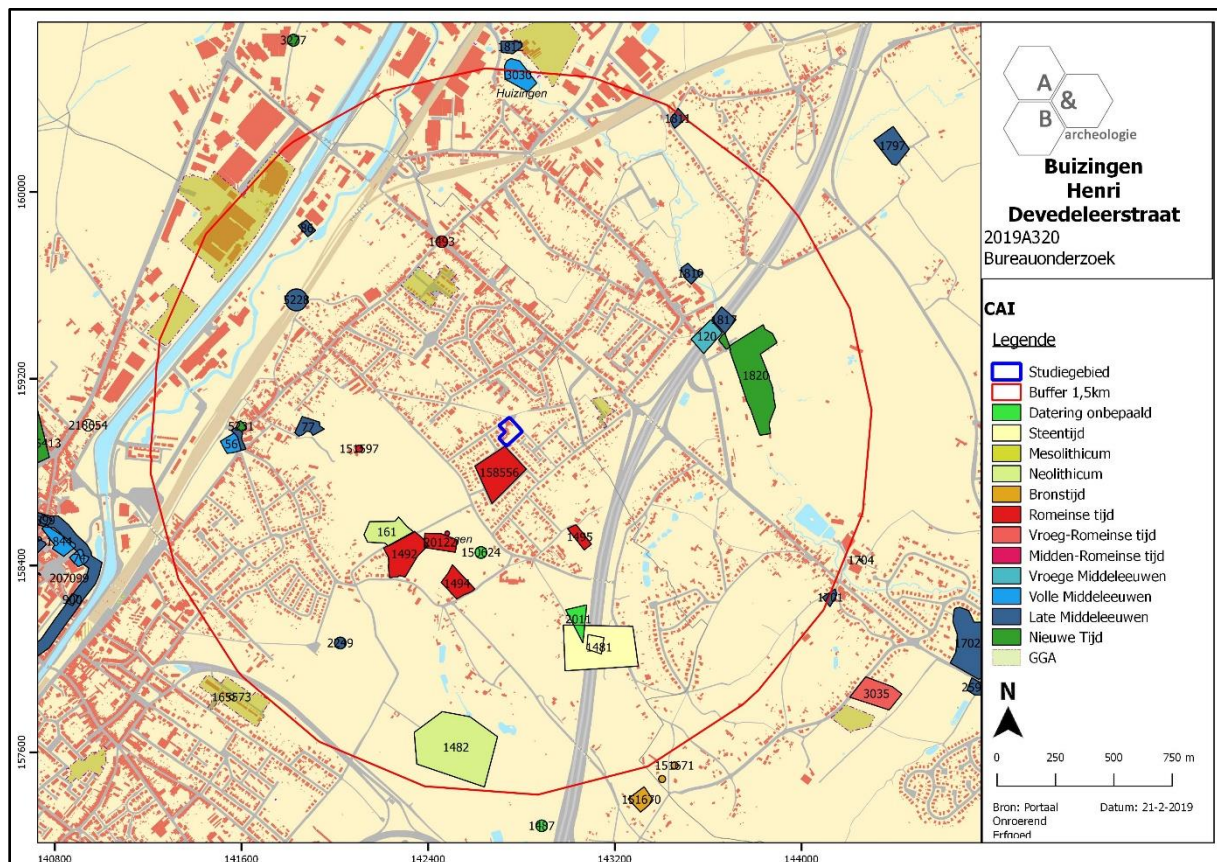
Opvallend zijn de vele Romeinse sites ten zuiden van het plangebied:

- CAI Locatie 158556, net ten zuiden van het plangebied: bij de bouw van een woning werd op een diepte van 1,2 à 1,5m een laag aangesneden bestaande uit dakpanfragmenten en slijpsteen
- CAI Locatie 1495: langs de weg die langs het Hof ten Blooten, een laatmiddeleeuwse hoeve, loopt, werd eind 19de eeuw een toevalsvondst gedaan van tegulae, Romeinse munten en aardewerk en een maalsteenfragment uit puddingsteen van Burnot
- CAI Locatie 20122: tegulae en grof aardewerk aangetroffen in 1932 bij het uitgraven voor de funderingen van het Sanatorium in het Kluisbos
- CAI Locatie 1491: grafheuvel uit de midden-Romeinse tijd, gedeeltelijk opgegraven eind 19de eeuw en momenteel deels vernield
- CAI Locatie 1492: eind 19de eeuw werd een dakpanoven opgegraven, 4,2 bij 3,5m. Samengesteld uit opeengestapelde misbakken dakpannen, gemetseld met klei
- CAI Locatie 1494: begin 20ste eeuw werd een Romeinse site opgegraven die wijst op metaalbewerking. Smidse of smelterij? Brandlaag van 7,65m bij 4,25m op een diepte van 0,85m. Molensteen en handgekapte stenen, fragmenten van dakpannen, spijkers en resten van verbrand hout, kleine polijststeen, een bronzen voorwerp, een stuk van een slijpsteen en aardewerkscherven
- CAI Locatie 150624: het betreft een ongeveer niervormige heuvel met een lengte van ca. 18 , of eventueel twee heuvels gescheiden door een lichte slenk, aangetroffen bij veldprospectie en te dateren in de Romeinse periode of ouder. Uit de profielen van oude kuilen vlakbij blijkt duidelijk dat er naast veel steen ook veel kleine dakpanfragmenten in de bodem aanwezig zijn. Romeins ceramisch bouw materiaal wordt voor alle (niet al te best gekende) gekende vindplaatsen in de onmiddellijke omgeving vermeld, en mag dus niet echt verwonderen op de nieuwe vondstlocatie. Heuvellichaam bestaande uit leem of klei met kleine brokjes rode tegulae + veel orangerode spikkels. De gebruikte aarde is volgens de vinder van elders aangevoerd. De natuurlijke bodem in de omgeving bevat zeer veel grint, terwijl die op het eerste zicht afwezig is in de heuvelvulling.
- Op CAI Locatie 1497 (binnen de grotere CAI Locatie 1481, zie verder) werd bij de aanleg van de E19 een Romeinse kelder, voorzien van een trap (2,15 bij 2,22m) aangetroffen; de 2 resterende muren waren in zandsteen, de vloer bestond uit aangestampte klei. De bodem was bedekt met dakpanfragmenten en brokken van slijpstenen. Mogelijk was het een atelier voor de productie van slijpstenen, aangezien alle stadia van de bewerking werd gevonden. De gebruikte steensoort was arkose van Tubize. De scherven zouden uit de periode tweede helft 2de-begin 3de eeuw dateren, brandsporen zouden op een verwoesting in de 3de eeuw wijzen.

Ook sites uit oudere periodes zijn gekend in de omgeving, doch minder goed gedocumenteerd:

- CAI Locatie 1481: lithisch materiaal uit de steentijd
- CAI Locatie 1482: gepolijste bijl, splinters en scherven van bijlen, pijlpunten groene phyllade, roze kwartsiet, minstens één aardewerkscherf, uit het neolithicum, aangetroffen bij veldprospectie

In de omliggende dorpskernen zijn enkele sites met (post)midleeeuwse oorsprong gekend, maar deze zijn weinig relevant voor het plangebied. Niet zo ver verwijderd van het terrein zijn 2 sites opgenomen als Gebieden Geen Archeologie, het betreft 2 sites die in de 21ste eeuw onderzocht zijn door middel van proefsleuven maar geen archeologische sporen opleverden.⁶

Figuur 27 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

⁶ WUYTS e.a., 2009; REYGEL, 2016.

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied bevindt zich op ruime afstand van de dichtstbij gelegen dorpskernen: Buizingen (ten westen) en Eizingen (ten noordwesten) langsheen de Zenne en Huizingen in het oosten. Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 wordt het Kluisbos tussen Buizingen en het plangebied duidelijk weergegeven. Het plangebied bevindt zich op dat moment ter hoogte van een uitgestrekt landbouwgebied gelegen tussen dit bos, Eizingen en Huizingen. Tussen het Kluisbos en het plangebied zijn verspreid enkele gebouwen aanwezig langsheen de bosrand. Op de Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is in de noordelijke hoek van het terrein een noordoost-zuidwest georiënteerd gebouwvolume afgebeeld, en 3 veldwegels leiden hier naartoe: de huidige Paul Turcksinstraat, het vervolg van deze veldweg in noordwestelijke richting (= de huidige Louis Godeaustraat) en een veldweg die naar het noordoosten leidt (= de huidige Korenbloemweg). Op de topografische kaart van 1865 worden 2 gebouwvolumes weergegeven: aan de zuidwestelijke hoek van het bestaande gebouw is een bijkomend noordwest-zuidoost georiënteerd volume te zien, dwars op het oudere gebouw dus. Een voorloper van de huidige Henri Devedeleerstraat wordt op deze kaart voor het eerst weergegeven. Belangrijk om op te merken is dat op de topografische kaart van 1924-1948 diverse 'briqueteries' worden aangeduid in de onmiddellijke omgeving van het plangebied; in de letterlijke zin van het woord zijn dit steenbakkerijen, maar het kan ook gaan om kleiontginningen als grondstof voor de steenbakkerijen. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige inrichting reeds aanwezig, het is echter niet uit te maken of (delen van) de 19de-eeuwse gebouwvolumes opgenomen zijn in de huidige gebouwen. In 1971 strekte het domein van het Goudkasteeltje zich veel verder uit naar het zuidoosten, hier was tot ca. 2013 een parkgebied aanwezig, nadien werd het verkaveld. De gronden ten zuidwesten van het plangebied waren al sinds 1971 klaar voor verkaveling. De toename van de bewoning in de omgeving in de 20ste en begin 21ste eeuw is goed te volgen op de kaarten en luchtfoto's.

- Het plangebied is gelegen in een sterk golvend landschap, met hoge heuveltoppen die worden afgeboord door diep insnijdende rivierdalletjes. Ten westen bevindt zich de Zennevallei. Het plangebied is gelegen op een noordwest-zuidoost georiënteerde rug die boven deze vallei uittorent en in het zuiden begrensd wordt door de vallei van de Kleine Beek, een zijstroom van de Zenne. Deze Kleine Beek loopt zo'n 700 à 800m ten (zuid)westen van het terrein. Het maaiveld van het plangebied daalt licht van west naar oost (+66,20m TAW). De bodem bestaat hoofdzakelijk uit (matig) droge tot matig natte leembodems met textuur B horizont, al dan niet met klei op geringe diepte.

- Op archeologisch vlak valt vooral het grote aantal Romeinse sites in de nabijheid van het plangebied op. Net ten zuiden van het plangebied werd bij de bouw van een woning op een diepte van 1,2 à 1,5m een laag aangesneden bestaande uit Romeinse dakpanfragmenten en slijpsteen. Ook zijn uit de Romeinse periode onder meer enkele grafheuvels, een steenbakkerssite, een site van een metaalbewerker en een kelder van een mogelijk atelier voor de productie van slijpstenen aangetroffen in de omgeving. Het merendeel van deze Romeinse sites is gekend uit onderzoek van

eind 19de-20ste eeuw. Meer recent vonden er op enige afstand ten noordoosten en ten noordwesten 2 proefsleuvenonderzoeken plaats, deze leverden geen relevante archeologische sporen en vondsten op. Gekende sites met middeleeuwse oorsprong in de omgeving van het plangebied zijn vooral te situeren in de omringende dorpskernen. Het plangebied ten noordoosten kent een gelijkaardige landschappelijke ligging als het plangebied, bij het proefsleuvenonderzoek hier werd geen melding gemaakt van enig potentieel voor in situ bewaring van steentijd artefacten. Ook bij de (weliswaar oudere) onderzoeken op de diverse Romeinse sites ten zuiden van het plangebied werden geen resten van in situ steentijdsites aangetroffen. In de ruimere omgeving zijn wel enkele prospectievondsten gekend die dateren uit de steentijden, maar dit zijn vondsten die aan het maaiveld zijn gedaan en geen in situ bewaarde steentijdsite garanderen. Alles bij elkaar genomen en gekoppeld aan de landschappelijke ligging van het plangebied - eerder veraf van een natuurlijke waterloop – kan aan het plangebied een eerder lage verwachting gegeven worden voor in situ bewaring van steentijd artefactensites. Voor wat betreft sites met grondsporen kan aan het terrein een gemiddelde verwachting worden toegekend, met echter een verhoogde kans op de aanwezigheid van sites uit de Romeinse periode.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De huidige inrichting van het terrein wordt volledig verwijderd: de gebouwen worden afgebroken, de begroeiing wordt gerooid en de verharding wordt opgebroken. Vervolgens wordt het terrein bouwrijp gemaakt en verkaveld in 16 loten voor halfopen en gesloten bebouwing. Op alle loten wordt een bouwzone, een voor- en een achtertuin voorzien, bij loten 11 en 12 komt er een carport opzij van de woning. Centraal op het plangebied komt een nieuwe wegenis te liggen, die zal aansluiten op de Paul Turcksinstraat en in de zuidwestelijke hoek van het terrein zal uitlopen in een plein/parkeerzone. Loten 1 tot en 6 zijn te bereiken via deze nieuwe weg, loten 7 tot en met 13 zijn gericht op de Paul Turcksinstraat, en loten 14, 15 en 16 sluiten aan op de Henri Devedeleerstraat. Onder de nieuwe wegenis en in de voortuinen komen de nutsleidingen te liggen. Centraal wordt een groenzone ingericht. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het plangebied: afbraakwerken, rooien, het bouwrijp maken van het terrein, bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen en van de interne wegenis, funderingswerken, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en de groenzone. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

Het terrein kent een lage verwachting voor in situ bewaarde steentijd artefactensites, en een hogere verwachting voor sites met grondsporen, voornamelijk uit de Romeinse periode. Het kan daarbij gaan om vindplaatsen te relateren aan bewoning, begraving of ambachtelijke activiteiten. Daarbij moet wel de kanttekening geplaatst worden dat er in de onmiddellijke omgeving van het plangebied diverse recentere uitgravingen gekend zijn voor de winning van klei, die hier tamelijk ondiep aanwezig is. Mogelijk kan dit ook het geval zijn geweest op het plangebied, wat voor een verstoring van het archeologisch niveau kan gezorgd hebben. Ook de huidige inrichting van het plangebied kan voor enige verstoring van het bodemarchief gezorgd hebben. Eventuele kleiwinningsputten uit de middeleeuwen of de Romeinse periode kunnen ook een invloed hebben gehad op de bodem, maar deze moeten als archeologisch spoor worden aanzien en niet als verstoring. In elk geval kan op basis van enkel het bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed

bedreigd wordt. Het is duidelijk dat er in de Romeinse periode veel activiteit was nabij het plangebied, maar de gegevens hierover dateren voornamelijk van onderzoek uit eind 19de-begin 20ste eeuw. Een verder vooronderzoek kan bijgevolg relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio. Dit verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, aangezien de gronden pas worden verkaveld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning. Op dit moment kan er bovendien nog geen verder vooronderzoek uitgevoerd worden gezien de gebouwen, de begroeiing en de verharding die aanwezig is op het terrein.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet noodzakelijk om uit te voeren. Er is geen verhoogde verwachting voor *in situ* bewaring van steentijd artefactensites. De bodemopbouw is reeds gekend via de bodemkaart en kan verder gedocumenteerd worden tijdens het proefsleuvenonderzoek (dat wel wordt geadviseerd). Mogelijk is er een bepaalde vorm van verstoring aanwezig op het plangebied, maar gezien het veronderstelde lokale karakter van deze verstoringen kan de verstoringsgraad het best gevat worden in een proefsleuvenonderzoek, en niet via een booronderzoek.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De top laag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden. Wel dient tijdens het proefsleuvenonderzoek (zie verder) een metaaldetector ingezet worden ter controle van de aangelegde sleuven en de grondhopen.

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Het doel van proefputten in functie van steentijd artefactensites is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met

grondsporen op te sporen. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied bevindt zich op ruime afstand van de dichtstbij gelegen dorpskernen: Buizingen (ten westen) en Eizingen (ten noordwesten) langsheen de Zenne en Huizingen in het oosten. Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 wordt het Kluisbos tussen Buizingen en het plangebied duidelijk weergegeven. Het plangebied bevindt zich op dat moment ter hoogte van een uitgestrekt landbouwgebied gelegen tussen dit bos, Eizingen en Huizingen. Tussen het Kluisbos en het plangebied zijn verspreid enkele gebouwen aanwezig langsheen de bosrand. Op de Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is in de noordelijke hoek van het terrein een noordoost-zuidwest georiënteerd gebouwvolume afgebeeld, en 3 veldwegels leiden hier naartoe: de huidige Paul Turcksinstraat, het vervolg van deze veldweg in noordwestelijke richting (= de huidige Louis Godeastraat) en een veldweg die naar het noordoosten leidt (= de huidige Korenbloemweg). Op de topografische kaart van 1865 worden 2 gebouwvolumes weergegeven: aan de zuidwestelijke hoek van het bestaande gebouw is een bijkomend noordwest-zuidoost georiënteerd volume te zien, dwars op het oudere gebouw dus. Een voorloper van de huidige Henri Devedeleerstraat wordt op deze kaart voor het eerst weergegeven. Belangrijk om op te merken is dat op de topografische kaart van 1924-1948 diverse 'briqueteries' worden aangeduid in de onmiddellijke omgeving van het plangebied; in de letterlijke zin van het woord zijn dit steenbakkerijen, maar het kan ook gaan om kleiontginningen als grondstof voor de steenbakkerijen. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige inrichting reeds aanwezig, het is echter niet uit te maken of (delen van) de 19de-eeuwse gebouwvolumes opgenomen zijn in de huidige gebouwen. In 1971 strekte het domein van het Goudkasteeltje zich veel verder uit naar het zuidoosten, hier was tot ca. 2013 een parkgebied aanwezig, nadien werd het verkaveld. De gronden ten zuidwesten van het plangebied waren al sinds 1971 klaar voor verkaveling. De toename van de bewoning in de omgeving in de 20ste en begin 21ste eeuw is goed te volgen op de kaarten en luchtfoto's. Op archeologisch vlak valt vooral het grote aantal Romeinse sites in de nabijheid van het plangebied op. Net ten zuiden van het plangebied werd bij de bouw van een woning op een diepte van 1,2 à 1,5m een laag aangesneden bestaande uit Romeinse dakpanfragmenten en slijpsteen.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

In de onmiddellijke omgeving van het plangebied zijn diverse recentere uitgravingen gekend voor de winning van klei, die hier tamelijk ondiep aanwezig is. Mogelijk kan dit ook het geval zijn geweest op het plangebied, wat voor een verstoring van het archeologisch niveau kan gezorgd hebben. Ook de huidige inrichting van het plangebied kan voor enige verstoring van het bodemarchief gezorgd hebben. Eventuele kleiwinningsputten uit de middeleeuwen of de Romeinse periode kunnen ook een invloed hebben gehad op de bodem, maar deze moeten als archeologisch spoor worden aanzien en niet als verstoring.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Er kan een (beperkte) erosie hebben plaatsgevonden of er kan colluvium aanwezig zijn, wat voor respectievelijk een verspoeling of een bescherming van eventuele archeologische sporen kan gezorgd hebben.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De huidige inrichting van het terrein wordt volledig verwijderd: de gebouwen worden afgebroken, de begroeiing wordt gerooid en de verharding wordt opgebroken. Vervolgens wordt het terrein bouwrijp gemaakt en verkaveld in 16 loten voor halfopen en gesloten bebouwing. Op alle loten wordt een bouwzone, een voor- en een achtertuin voorzien, bij loten 11 en 12 komt er een carport opzij van de woning. Centraal op het plangebied komt een nieuwe wegenis te liggen, die zal aansluiten op de Paul Turcksinstraat en in de zuidwestelijke hoek van het terrein zal uitlopen in een plein/parkeerzone. Loten 1 tot en 6 zijn te bereiken via deze nieuwe weg, loten 7 tot en met 13 zijn gericht op de Paul Turcksinstraat, en loten 14, 15 en 16 sluiten aan op de Henri Devedeleerstraat. Onder de nieuwe wegenis en in de voortuinen komen de nutsleidingen te liggen. Centraal wordt een groenzone ingericht. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het plangebied: afbraakwerken, rooien, het bouwrijp maken van het terrein, bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen en van de interne wegenis, funderingswerken, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en de groenzone. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet met 100% zekerheid vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. De kans op het aantreffen van archeologische sporen is echter niet onbestaande.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Er dient een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden op het terrein. Dit onderzoek bestaat uit het aanleggen van parallelle sleuven. De sleuven hebben als doel om het archeologisch potentieel van het terrein in kaart te brengen. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Daarnaast is het ook belangrijk om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Afsluitend is het belangrijk om alle gegevens samen te beschouwen om zodoende een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Buizingen Henri Devedeleerstraat (provincie Vlaams-Brabant), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, 7321m² groot, heeft een geblokte L-vorm. Het wordt in het noordwesten begrensd door de Henri Devedeleerstraat, in het noordoosten door de Paul Turcksinstraat. Op het plangebied bevindt zich het zgn. Goudkasteeltje, bestaande uit diverse gebouwwolumes, een siertuin en verhardingen. Het geheel is grotendeels omringd door bomen en struiken

Het plangebied bevindt zich op ruime afstand van de dichtstbij gelegen dorpskernen: Buizingen (ten westen) en Eizingen (ten noordwesten) langsheen de Zenne en Huizingen in het oosten. Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 wordt het Kluisbos tussen Buizingen en het plangebied duidelijk weergegeven. Het plangebied bevindt zich op dat moment ter hoogte van een uitgestrekt landbouwgebied gelegen tussen dit bos, Eizingen en Huizingen. Tussen het Kluisbos en het plangebied zijn verspreid enkele gebouwen aanwezig langsheen de bosrand. Op de Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is in de noordelijke hoek van het terrein een noordoost-zuidwest georiënteerd gebouwwolume afgebeeld, en 3 veldwegels leiden hier naartoe: de huidige Paul Turcksinstraat, het vervolg van deze veldweg in noordwestelijke richting (= de huidige Louis Godeastraat) en een veldweg die naar het noordoosten leidt (= de huidige Korenbloemweg). Op de topografische kaart van 1865 worden 2 gebouwwolumes weergegeven: aan de zuidwestelijke hoek van het bestaande gebouw is een bijkomend noordwest-zuidoost georiënteerd volume te zien, dwars op het oudere gebouw dus. Een voorloper van de huidige Henri Devedeleerstraat wordt op deze kaart voor het eerst weergegeven. Belangrijk om op te merken is dat op de topografische kaart van 1924-1948 diverse 'briqueteries' worden aangeduid in de onmiddellijke omgeving van het plangebied; in de letterlijke zin van het woord zijn dit steenbakkerijen, maar het kan ook gaan om kleiontginningen als grondstof voor de steenbakkerijen. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige inrichting reeds aanwezig, het is echter niet uit te maken of (delen van) de 19de-eeuwse gebouwwolumes opgenomen zijn in de huidige gebouwen. In 1971 strekte het domein van het Goudkasteeltje zich veel verder uit naar het zuidoosten, hier was tot ca. 2013 een parkgebied aanwezig, nadien werd het verkaveld. De gronden ten zuidwesten van het plangebied waren al sinds 1971 klaar voor verkaveling. De toename van de bewoning in de omgeving in de 20ste en begin 21ste eeuw is goed te volgen op de kaarten en luchtfoto's. Het plangebied is gelegen in een sterk golvend landschap, met hoge heuveltoppen die worden afgeboord door diep insnijdende rivierdalletjes. Ten westen bevindt zich de Zennevallei. Het plangebied is gelegen op een noordwest-zuidoost georiënteerde rug die boven deze vallei uittorent en in het zuiden begrensd wordt door de vallei van de Kleine Beek, een zijstroom van de Zenne. Deze Kleine Beek loopt zo'n 700 à 800m ten (zuid)westen van het terrein. Het maaiveld van het plangebied daalt licht van west naar oost (+66,20m TAW). De bodem bestaat hoofdzakelijk uit (matig) droge tot matig natte leembodems met textuur B horizont, al dan niet met klei op geringe diepte. Op archeologisch vlak valt vooral het grote aantal Romeinse sites in de nabijheid van het plangebied op. Net ten zuiden van het plangebied werd

bij de bouw van een woning op een diepte van 1,2 à 1,5m een laag aangesneden bestaande uit Romeinse dakpanfragmenten en slijpsteen. Ook zijn uit de Romeinse periode onder meer enkele grafheuvels, een steenbakkerssite, een site van een metaalbewerker en een kelder van een mogelijk atelier voor de productie van slijpstenen aangetroffen in de omgeving. Het merendeel van deze Romeinse sites is gekend uit onderzoek van eind 19de-20ste eeuw. Meer recent vonden er op enige afstand ten noordoosten en ten noordwesten 2 proefsleuvenonderzoeken plaats, deze leverden geen relevante archeologische sporen en vondsten op. Gekende sites met middeleeuwse oorsprong in de omgeving van het plangebied zijn vooral te situeren in de omringende dorpskernen. Het plangebied ten noordoosten kent een gelijkaardige landschappelijke ligging als het plangebied, bij het proefsleuvenonderzoek hier werd geen melding gemaakt van enig potentieel voor in situ bewaring van steentijd artefacten. Ook bij de (weliswaar oudere) onderzoeken op de diverse Romeinse sites ten zuiden van het plangebied werden geen resten van in situ steentijdsites aangetroffen. In de ruimere omgeving zijn wel enkele prospectievondsten gekend die dateren uit de steentijden, maar dit zijn vondsten die aan het maaiveld zijn gedaan en geen in situ bewaarde steentijdsite garanderen. Alles bij elkaar genomen en gekoppeld aan de landschappelijke ligging van het plangebied - eerder veraf van een natuurlijke waterloop – kan aan het plangebied een eerder lage verwachting gegeven worden voor in situ bewaring van steentijd artefactensites. Voor wat betreft sites met grondsporen kan aan het terrein een gemiddelde verwachting worden toegekend, met echter een verhoogde kans op de aanwezigheid van sites uit de Romeinse periode.

De huidige inrichting van het terrein wordt volledig verwijderd: de gebouwen worden afgebroken, de begroeiing wordt gerooid en de verharding wordt opgebroken. Vervolgens wordt het terrein bouwrijp gemaakt en verkaveld in 16 loten voor halfopen en gesloten bebouwing. Op alle loten wordt een bouwzone, een voor- en een achtertuin voorzien, bij loten 11 en 12 komt er een carport opzij van de woning. Centraal op het plangebied komt een nieuwe wegenis te liggen, die zal aansluiten op de Paul Turcksinstraat en in de zuidwestelijke hoek van het terrein zal uitlopen in een plein/parkeerzone. Loten 1 tot en 6 zijn te bereiken via deze nieuwe weg, loten 7 tot en met 13 zijn gericht op de Paul Turcksinstraat, en loten 14, 15 en 16 sluiten aan op de Henri Devedeleerstraat. Onder de nieuwe wegenis en in de voortuinen komen de nutsleidingen te liggen. Centraal wordt een groenzone ingericht. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het plangebied: afbraakwerken, rooien, het bouwrijp maken van het terrein, bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen en van de interne wegenis, funderingswerken, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en de groenzone. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

Het terrein kent een lage verwachting voor in situ bewaarde steentijd artefactensites, en een hogere verwachting voor sites met grondsporen, voornamelijk uit de Romeinse periode. Het kan daarbij gaan om vindplaatsen te relateren aan bewoning, begraving of ambachtelijke activiteiten. Daarbij moet wel de kanttekening geplaatst worden dat er in de onmiddellijke omgeving van het plangebied diverse recentere uitgravingen gekend zijn voor de winning van klei, die hier tamelijk ondiep aanwezig is. Mogelijk kan dit ook het geval zijn geweest op het plangebied, wat voor een verstoring van het archeologisch niveau kan gezorgd hebben. Ook de huidige inrichting van het plangebied kan voor enige verstoring van het bodemarchief gezorgd hebben. Eventuele kleiwinningsputten uit de middeleeuwen of de Romeinse periode kunnen ook een invloed hebben gehad op de bodem, maar deze moeten als archeologisch spoor worden aanzien en niet als verstoring. In elk geval kan op basis van enkel het bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond

worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Het is duidelijk dat er in de Romeinse periode veel activiteit was nabij het plangebied, maar de gegevens hierover dateren voornamelijk van onderzoek uit eind 19de-begin 20ste eeuw. Een verder vooronderzoek kan bijgevolg relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio. Dit verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, aangezien de gronden pas worden verkaveld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning. Op dit moment kan er bovendien nog geen verder vooronderzoek uitgevoerd worden gezien de gebouwen, de begroeiing en de verharding die aanwezig is op het terrein.

Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met grondsporen op te sporen. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

5. Bibliografie

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- REYGEL P., 2016, *Prospectie met ingreep in de bodem aan Reiberg te Beersel. Onderzoek uitgevoerd in opdracht van UNICAS NV, ARON-RAPPORT 285.*
- WUYTS F., DE VRIENDT B. & VAN HEYMBEECK S., 2009, *Archeologisch vooronderzoek te Halle – Schoolgatweg, AS – Rapportage 2009 – 21.*

6. Bijlages

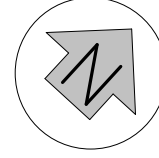
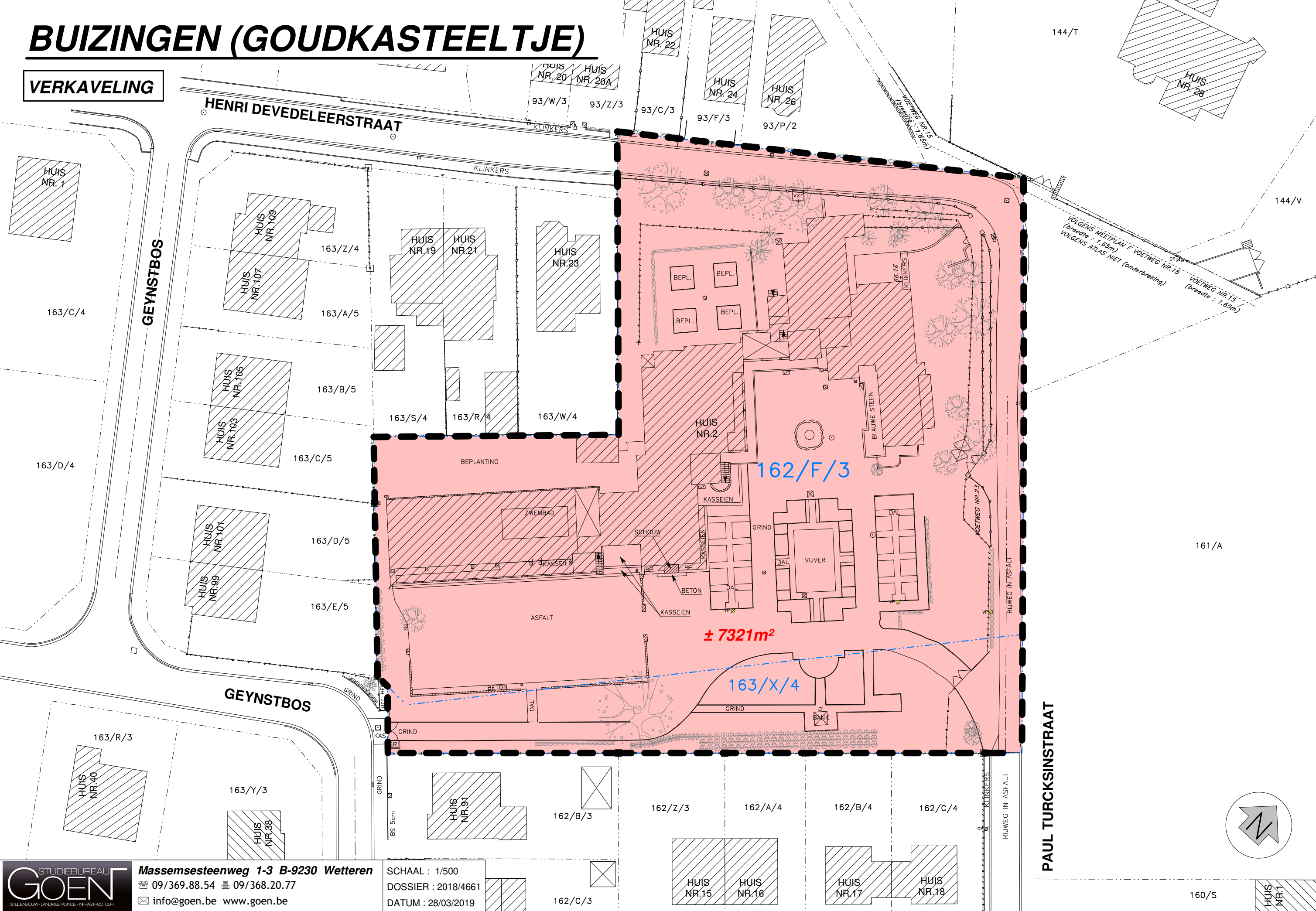
- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).....	7
Figuur 2 Plan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).....	8
Figuur 3 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	9
Figuur 4 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	10
Figuur 5 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	11
Figuur 6 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).	11
Figuur 7 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)... ..	12
Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).....	13
Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).	13
Figuur 10 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).	14
Figuur 11 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).	15
Figuur 12 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 13 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 14 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	17
Figuur 15 Benaderende situering van het plangebied op de Ferrariskaart (ca. 1777) (bron: geopunt.be).	19
Figuur 16 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied. De projectie moet iets naar het noordoosten opschuiven (bron: geopunt.be).	19
Figuur 17 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).	20
Figuur 18 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).....	20
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).....	21
Figuur 20 Uitsnede uit de topografische kaart van 1865 (bron: cartesius.be en NGI). De projectie moet wat naar het noordwesten opschuiven.	21
Figuur 21 Uitsnede uit de topografische kaart van 1878 (bron: cartesius.be en NGI). De projectie moet wat naar het noordwesten opschuiven.	22
Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1891 (bron: cartesius.be en NGI). De projectie moet wat naar het noordwesten opschuiven.	22
Figuur 23 Uitsnede uit de topografische kaart van 1924-1948 (bron: cartesius.be en NGI). De projectie moet wat naar het noordwesten opschuiven.	23
Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	23
Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	24
Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	24
Figuur 27 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).	26

Bijlagen: Plan bestaande toestand, ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

BUIZINGEN (GOUDKASTEELTJE)

VERKAVELING

BUIZINGEN (GOUDKASTEELTJE)

VERKAVELING

